

Polityka ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w Związku Harcerstwa Polskiego

— PROGRAM SAFE FROM HARM —

REDAKCJA:

hm. Katarzyna Zgódko

AUTORZY:

hm. Agata Erhardt-Wojciechowska, hm. Katarzyna Zgódko, hm. Iga Mitostawska, hm. Ewa Sidor,
hm. Monika Woźnica, hm. Piotr Kowalski, hm. Marcin Maryl,
phm. Katarzyna Roguszewska, hm. Anna Nowosad, hm. Magdalena Kotodziejska

KOREKTA:

Agnieszka Dąbrowska-Uss, phm. Julia Czekalska, phm. Olga Junkuszew, Katarzyna Kryńska

FOTOGRAFIE AUTORSTWA:

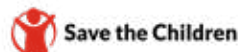
phm. Agieszka Madetko-Kurczab, phm. Karolina Piotrowska, hm. Martyna Kowacka, pwd. Konrad Kmieć

OPRACOWANIE GRAFICZNE I SKŁAD:

hm. Katarzyna Stanek

ISBN 978-83-65255-43-3

© 2023 Związek Harcerstwa Polskiego – Główna Kwatera
ul. M. Konopnickiej 6, 00-491 Warszawa

Współfinansowane ze środków
Save the Children International

Polityka ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w Związku Harcerstwa Polskiego — PROGRAM SAFE FROM HARM —

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Rządowy Program
Wsparcia Rozwoju Organizacji
Harcerskich i Skautowych
na lata 2018-2030
ROHIS

Związek
Harcerstwa
Polskiego

ZHP realizuje działania współfinansowane ze środków Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Organizacji Harcerskich i Skautowych na lata 2018-2030

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	9
• PREAMBUŁA	9
• PROGRAM SAFE FROM HARM W ZHP	10
• WYJAŚNIENIE PODSTAWOWYCH POJĘĆ	11
II. BEZPIECZNE ŚRODOWISKO DZIAŁANIA	14
• KULTURA BEZPIECZEŃSTWA, CZYLI O ZAPOBIEGANIU KRZYWDZENIU	14
• KODEKS DOBRYCH ZACHOWAŃ	15
• ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA SKRZYWDZENIA	18
• EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY	22
• PRZYGOTOWANIE CZŁONKÓW ORGANIZACJI DO PRZESTRZEGANIA ZASAD POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA SAFE FROM HARM	22
• WERYFIKACJA DOROSŁYCH ORAZ OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O PEŁNIENIE FUNKCJI WYCHOWAWCZEJ W ZHP, POD KĄTEM BEZPIECZEŃSTWA	24
• OSOBY UBIEGAJĄCE SIĘ O PRZYSTĄPIENIE LUB POWRÓT DO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO	24
• OSOBY ZRZESZONE W ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO	25
• OSOBY WSPÓŁPRACUJĄCE ZE ZWIĄZKIEM HARCERSTWA POLSKIEGO	26
• REJESTR SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW NA TLE SEKSUALNYM ORAZ KRAJOWY REJESTR KARNY	27
• CERTYFIKACJA SAFE FROM HARM	28
• OBOWIĄZKOWY CERTYFIKAT SAFE FROM HARM	28
• DODATKOWA CERTYFIKACJA PRZED WYDARZENIAMI	29
• BEZPIECZEŃSTWO PODCZAS WYDARZEŃ	29
• WYDARZENIA LOKALNE I REGIONALNE	29
• WYDARZENIA CENTRALNE	30
• OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU	31

III. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI WSKAZUJĄCYCH NA MOŻLIWOŚĆ KRZYWDZENIA	32
• PROCEDURA POSTĘPOWANIA	32
• KOMUNIKACJA KRYZYSOWA	42
• WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMÓW PRZEZ OSOBY PROWADZĄCE INTERWENCYJNE W ZWIĄZKU Z NARUSZENIAMI ZASAD POLITYKI SAFE FROM HARM	43
• FORMY WSPARCIA DLA DZIECI I DOROSŁYCH – PRZEKIEROWANIA POZA ORGANIZACJĘ	44
IV. STANDARDY FUNKCJONOWANIA POLITYKI I EWALUACJA	46
• STANDARD FUNKCJONOWANIA POLITYKI SAFE FROM HARM W ORGANIZACJI	46
• WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI W ZAKRESIE REALIZOWANIA POSTANOWIEŃ POLITYKI	48
• OBIEG I PRZECHOWYWANIE W DOKUMENTACJI	49
• MONITORING STOSOWANIA I EWALUACJA POLITYKI	49
• SAFE FROM HARM W STRUKTURZE ZHP. ZAKRES I ODPOWIEDZIALNOŚĆ	51
V. POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI	54

Związek
Harcerstwa
Polskiego

Związek Harcerstwa Polskiego wspiera wychowanie dzieci i młodzieży w procesie edukacji nieformalnej, w której są one pod opieką odpowiedzialnych, entuzjastycznych i odważnych wychowawców. Działania, które podejmuje ZHP, mają gwarantować zuchom, harcerzom, harcerzom starszym oraz wędrownikom należytą opiekę i bezpieczeństwo – w takich warunkach powinniśmy realizować naszą misję.

Wszyscy dorośli zrzeszeni w ZHP muszą tworzyć bezpieczne środowisko działania - dla dzieci i młodzieży należących do organizacji, a także dla siebie nawzajem. Muszą zarówno podejmować działania profilaktyczne, jak i reagować, jeśli pojawią się podejrzenia, że mogło dojść do krzywdzenia. Uważamy, że każdy, kto jest świadkiem przemocy, ma obowiązek zareagować.

Przyjmujemy politykę ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w Związku Harcerstwa Polskiego – Program Safe from Harm. Celem tej Polityki jest zagwarantowanie wszystkim członkom związku, ochrony przed nadużyciami związanymi ze wszelkimi przejawami przemocy, w tym w szczególności przemocy fizycznej, emocjonalnej i seksualnej. Celem tego dokumentu jest również realizacja wymagań, jakie wynikają ze znowelizowanych przepisów Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością seksualną i ochronie małoletnich, w zakresie odnoszącym się do konieczności przyjęcia „standardów ochrony małoletnich”, o których mowa w art. 22c ww. ustawy.

Poprzez ten dokument Związek Harcerstwa Polskiego zobowiązuje się:

- we wszystkich działaniach brać pod uwagę w pierwszej kolejności potrzeby i możliwości dzieci i młodzieży;
- szanować prawa i uczucia dzieci i młodzieży, z którymi pracuje;
- podejmować wszelkie możliwe działania w celu ochrony dzieci i młodzieży przed znęcaniem się, zaniedbaniem, przemocą fizyczną, emocjonalną (psychiczną) oraz seksualną;
- tworzyć bezpieczne środowisko działania - tak dla dzieci, młodzieży, jak i dorosłych.

PROGRAM SAFE FROM HARM W ZHP

Przestrzeganie zapisów Polityki Safe from Harm jest integralnym elementem działania w ZHP oraz podejmowanych w nim aktywności.

Zapisy Polityki dotyczą każdego członka i członkini organizacji. Każdy dorosły ma obowiązek znać i rozumieć zapisy Polityki, a także promować je w swoim środowisku działania, również wśród partnerów zewnętrznych, którzy w trakcie wykonywania zleconych zadań mają kontakt z dziećmi i młodzieżą zrzeszonymi w organizacji.

DOKUMENT SKŁADA SIĘ Z CZĘŚCI

1

WPROWADZENIE

W tej części Polityki znajdują się podstawowe definicje, które pozwalają na swobodne poruszanie się po dokumencie.

2

BEZPIECZNE ŚRODOWISKO DZIAŁANIA

Ta część Polityki koncentruje się na działaniach edukacyjnych i profilaktycznych, w tym weryfikacji dorosłych w ZHP oraz certyfikacji. Ważnym elementem rozdziału jest Kodeks Dobrych Zachowań, obowiązujący każdego członka i członkinię organizacji. W części poświęconej wydarzeniom harcerskim zostały przedstawione wytyczne i wymagania dotyczące organizacji wydarzeń programowych realizowanych przez ZHP – od poziomu lokalnego do centralnego.

3

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI WSKAZUJĄCYCH NA MOŻLIWOŚĆ KRZYWDZENIA

Część ta przedstawia schemat działania osoby, która jest świadkiem sytuacji krzywdzenia lub otrzymała informacje wskazujące na możliwość krzywdzenia. Zawiera wskazówki dotyczące podejmowania działań interwencyjnych, jak i przeprowadzania rozmów z osobami, które doświadczyły krzywdzenia. Prezentuje możliwe formy wsparcia, funkcjonujące poza ZHP.

4

STANDARDY FUNKCJONOWANIA POLITYKI I EWALUACJA

W tej części znajdują się wytyczne dotyczące standardu funkcjonowania Polityki Safe from Harm w organizacji – czyli zadań, które są cyklicznie wykonywane w celu zapewnienia skutecznego działania tej Polityki. Znajdują się w nim również zasady monitorowania i ewaluacji oraz podsumowanie zakresu zadań i odpowiedzialności osób zaangażowanych w realizację postanowień Polityki na różnych szczeblach struktury ZHP.

5

POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

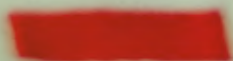
Zawiera podsumowanie informacji na temat kontekstu funkcjonowania Polityki – zarówno na zewnątrz organizacji (Odwołanie do aktów prawnych), jak i wewnątrz (Powiązanie z innymi dokumentami ZHP).

WYJAŚNIENIE PODSTAWOWYCH POJĘĆ

1. **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia przez nią 18. roku życia.
2. **Młodzieżą** określamy dzieci w wieku od 12. roku życia do ukończenia 18. roku życia.
3. **Członkiem organizacji** jest każda osoba, która należy do ZHP, niezależnie od jej wieku.
4. **Osobą pracującą w ZHP** jest każda osoba, która otrzymuje wynagrodzenie za wykonywane na rzecz ZHP zadania.
5. **Dorostym** jest każda osoba, która ukończyła 18 lat.
6. **Opiekunem prawnym dziecka** jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka i prowadzenia jego spraw; w szczególności opiekunami prawnymi dziecka są jego rodzice.
7. **Przełożony/a** – osoba, do której zgodnie ze strukturą obowiązującą w ZHP dana osoba raportuje swoje działania. Zazwyczaj jest to szef jednostki, do której ma się przydzielić służbowo.
8. **Wychowanek/podopieczny** – osoba niepełnoletnia, która podlega służbowo pod konkretnego dorosłego (np. drużynowego, szefa klubu itd.), pełniącemu wobec niego rolę przełożonego.
9. **Osoba prowadząca interwencję** to pełnoletnia osoba, będąca członkiem albo członkinią ZHP, która za swoją zgodą została wyznaczona do pełnienia tej roli przez komendanta hufca lub kierownika wypoczynku; od momentu wyznaczenia odpowiada za procedowanie sprawy przekroczenia granic. Domyślnie rolę tę pełni komendant hufca lub kierownik wypoczynku.
10. **Chorągwiany pełnomocnik ds. SFH** (Safe from Harm) to osoba wyznaczona przez Komendanta danej Chorągwi do nadzorowania realizowanych na poziomie Chorągwi interwencji oraz dbania o standardy działania Polityki na jej terenie.
11. **Strefa Pomocy ZHP** to telefoniczna linia wsparcia psychologicznego, funkcjonująca w Związku Harcerstwa Polskiego, prowadzona przez Wydział ds. Wsparcia Psychologicznego ZHP. Odpowiada za zapewnienie profesjonalnej psychologicznej wiedzy oraz wsparcie w zakresie tworzenia planu interwencji. Samodzielnie podejmuje również rozmowy z osobami zaangażowanymi w proces interwencji. Odpowiada za obsługę Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH.

- 12. Przekroczenie granic** – sytuacja, w której dochodzi do złamania zasad niniejszej Polityki i która nosi znamiona przemocy, niezależnie przy tym od jej formy. Każda sytuacja przemocy może zostać nazwana przekroczeniem granic, jednak nie każde przekroczenie granic będzie przemocą.
- 13. Bezpieczne środowisko** – środowisko pozbawione nadużyć, zastraszania, przemocy, posiadające jasne procedury bezpieczeństwa oraz w ramach którego podejmowane są działania mające na celu profilaktykę przemocy.
- 14. Certyfikat Safe from Harm** – e-dokument otrzymywany po ukończeniu kursu na platformie e-learnigowej ZHP (edu.zhp.pl).
- 15. Program** – ogół działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne ZHP.
- 16. Wydarzenia** – obozy, biwaki, zloty, zjazdy i wszystkie inne wyjazdowe i niewyjazdowe formy pracy harcerskiej.
- 17. Zgoda rodzica dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekunczy.
- 18. Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego wizerunek.
- 19. Polityka Safe from Harm** – używanie zamiennie z Program Safe from Harm to działania realizujące Politykę ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w ZHP.

BEZPIECZNE ŚRODOWISKO DZIAŁANIA

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA, CZYLI O ZAPOBIEGANIU KRZYWDZENIU

Kultura bezpieczeństwa w Związku Harcerstwa Polskiego przenika wszystkie działania organizacji i ma na celu zapewnienie wspierającego w rozwoju, bezpiecznego środowiska.

Misją ZHP jest wychowywanie młodego człowieka, czyli wspieranie go we wszechstronnym rozwoju i kształtowaniu charakteru przez stawianie wyzwań. Nie jest to możliwe bez zapewnienia bezpiecznego środowiska działania.

ZHP chce swoim przykładem promować w całej Polsce dobre praktyki, wychodzić naprzeciw wyzwaniom współczesnego świata oraz we wszystkich swoich działaniach dbać o bezpieczeństwo swoich członków i członkiń, zwłaszcza niepełnoletnich. Rzecznictwo na rzecz bezpieczeństwa dzieci jest niezwykle ważnym elementem działania Związku Harcerstwa Polskiego.

Polityka Safe from Harm oraz działania w niej opisane zawierają elementy rzecznictwa na rzecz bezpieczeństwa dzieci takie jak:

- ustanowienie wewnętrznych regulacji prawnych, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa członkom i członkiniom organizacji;
- wspieranie działań mających na celu zapobieganie przemocy oraz zwalczanie jej skutków, w tym istnienie jasnych procedur

postępowania w przypadku wystąpienia aktów przemocy;

- tworzenie programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przed zagrożeniami, w tym obowiązkowe przeszkolenie wszystkich dorosłych w organizacji w obszarze Polityki Safe from Harm;
- komunikowanie zasad bezpieczeństwa dzieci zarówno wewnątrz organizacji jak i na zewnątrz, uwrażliwianie na sygnały świadczące o krzywdzie;
- organizowanie kampanii społecznych dotyczących bezpieczeństwa – w ramach promocji zapisów i procedur Polityki Safe from Harm.

Jednocześnie – ten dokument obejmuje opieką także dorosłych.

Prawo do funkcjonowania w środowisku wolnym od przemocy w tym samym stopniu należy się wszystkim członkom i członkiniom organizacji, niezależnie od wieku.

REALIZACJA POSTANOWIEŃ NINIEJSZEJ POLITYKI NIE JEST MOŻLIWA BEZ SZEROKIEJ EDUKACJI, OBEJMUJĄCEJ DZIECI, MŁODZIEŻ, DOROSŁYCH I PARTNERÓW ZHP.

Aby móc reagować na sytuacje noszące znamiona przemocy lub będące przekroczeniem granic, należy potrafić je rozpoznać – zarówno w działaniach innych osób, jak i we własnych zachowaniach (często nieintencjonalnych).

Zgodnie z treścią zobowiązania instruktorskiego, wszyscy instruktorzy ZHP zobowiązani są stale pracować nad sobą, pogłębiać swoją wiedzę i umiejętności. Postawa oparta o autorefleksję sprzyja doskonaleniu swojego działania, także w kontekście zapewnienia bezpiecznego środowiska.

Zgodnie z zasadami harcerskiego wychowania, opisanymi w Podstawach Wychowawczych ZHP – w edukacji dzieci i młodzieży kluczowe miejsce stanowi osobisty przykład instruktora. W tematach bezpieczeństwa dzieci i młodzieży to właśnie instruktorzy powinni stać na straży bezpieczeństwa, odważnie bronić swoich wychowanków przed krzywdą.

WYMAGANIA WOBEC PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO

Wymagania wobec programu wychowawczego opisują Podstawy Wychowawcze ZHP.

Sposoby działania, skoncentrowane na wszechstronnym wspieraniu młodego człowieka oraz stymulowaniu jego rozwoju, opisane są w ramach systemu metodycznego oraz systemu instrumentów metodycznych.

Cechy metody harcerskiej sprzyjają tworzeniu bezpiecznego środowiska poprzez podkreślanie wagi m.in. dobrowolności, pozytywności, indywidualności i świadomości celów w trakcie podejmowania działalności wychowawczej.

KODEKS DOBRZYCH ZACHOWAŃ

Kodeks Dobrych Zachowań jest zbiorem zasad obowiązujących wszystkich członków i członkinie organizacji, których przestrzeganie jest fundamentem kreowania bezpiecznej dla każdego harcerskiej przestrzeni. Zasady łączą jednocześnie potrzeby dziecka, instruktora i organizacji. Przestrzeganie kodeksu wymaga autorefleksji i ewentualnego

stałego korygowania swoich działań. To wskazówki: co można, a czego nie można robić.

Kodeks obowiązuje w dwóch wersjach:

- dla dorosłych i osób pełniących funkcje instruktorskie;
- dla dzieci.

KODEKS DOBRZYCH ZACHOWAŃ – DOROŚLI

- Dbaj o swoje granice. Gdy są naruszane bądź asertywny i sprzeciwiaj się temu głośno, acz kulturalnie.
- Dbaj o swoją higienę fizyczną i psychiczną.
- Bądź uważny na siebie i innych. Pamiętaj, że tworzenie bezpiecznego środowiska jest twoją odpowiedzialnością.
- Nie bądź obojętny na krzywdę – brak twojej reakcji oznacza przyzwolenie.
- Szanuj prawa osobiste, wrażliwość, granice i prywatność innych ludzi.
- Traktuj każdego z godnością i szacunkiem, niezależnie od tego, jak się od ciebie różni.
- Wystrzegaj się uprzedzeń, nie dyskryminuj.
- Wszystkie podejrzenia i oskarżenia traktuj poufnie i bezstronnie. O winie lub jej braku niech zdecydują odpowiednie zespoły określone w procedurze postępowania w przypadku uzyskania informacji wskazujących na możliwość krzywdzenia.
- Traktuj wszystkie zarzuty i obawy dotyczące nadużyć bardzo poważnie i natychmiast reaguj w celu podjęcia odpowiednich działań zgodnie z procedurami Safe from Harm.
- Bądź otwarty na rozmowę na trudne tematy. Pamiętaj, że ludzie, zwłaszcza dzieci i młodzież, mogą mieć obawy przed taką rozmową – bądź więc cierpliwy i wyrozumiały.
- Pamiętaj, że ktoś inny może mylnie interpretować twoje działanie lub słowa, niezależnie od twoich

intencji bądź rodzaju waszej relacji. Bierz odpowiedzialność za swoje słowa i czyny.

- Pamiętaj, że twoje słowa mogą zranić. Używaj odpowiedniego i kulturalnego języka: dzwoniąc, pisząc, wysyłając wiadomości e-mail oraz komunikując się w Internecie itd.
- Nigdy nie pozostawaj sam na sam z dzieckiem w odosobnionym miejscu. Jeżeli chcesz porozmawiać na osobności, wybierz miejsce widoczne przez osoby trzecie.
- Nie faworyzuj żadnego z wychowanków.
- Nie pozwalaj na relacje romantyczne i seksualne między tobą a podopiecznym. Nie naruszaj relacji wychowawca-wychowanek.
- Jeżeli jesteś w stałym związku z inną osobą z kadry, bądźcie powściągliwi w okazywaniu sobie uczuć i czułości w obecności wychowanków. Bądźcie profesjonalni jako wychowawcy.
- Nie inicjuj sytuacji kontaktu fizycznego z wychowankiem (m.in. siadanie na kolanach, uściski, głaskanie, przytulanie). W przypadku, kiedy wychowanek tego potrzebuje (ból, tęsknota za domem, strach) nie czyn tego na osobności. Zapytaj o zgodę.
- Nie wykorzystuj swojej pozycji, zależności i przewagi w relacji z innymi osobami.
- Nie prowokuj dzieci do rozmów na tematy intymne, szczególnie te związane z seksualnością. Nie pozwalaj sobie, innym dorosłym ani wychowankom na seksualne lub dyskryminujące żarty, komentarze lub piosenki. Nie proponuj i nie prowokuj zabaw wymuszających zbytnią bliskość fizyczną.
- Nie proponuj wychowankom substancji szkodliwych: alkoholu, wyrobów tytoniowych, substancji

odurzających czy nielegalnych. Reaguj, jeżeli ktoś inny proponuje takie substancje, zwłaszcza gdy robi to osoba niepełnoletnia.

- Nie inicjuj naruszania prywatności między tobą a wychowankiem. W trakcie wyjazdów zadbaj, by kadra i wychowankowie mieli oddzielne sypialnie oraz w innym czasie korzystali z przestrzeni sanitarnych.
- Pamiętaj, że w relacji z wychowankiem - zarówno na zbiorcach, biwakach, obozach, jak i poza nimi - jesteś przede wszystkim wychowawcą harcerskim. Nie inicjuj zacieśniania więzi na stopie prywatnej, zarówno w bezpośrednim kontakcie, jak i telefonicznie czy w Internecie. Unikaj prywatnych odwiedzin czy używania twoich prywatnych rzeczy.
- Pamiętaj, że wychowujesz przez osobisty przykład. Zasady, które ustalasz dla innych, obowiązują również ciebie.
- Kontroluj swoje emocje. Nie pozwalaj sobie na sytuacje, gdy one wezmą górę nad tobą.

KODEKS DOBRYCH ZACHOWAŃ — DZIECI

- Przestrzegaj zasad zapisanych w Prawie Zucha, Prawie Harcerskim oraz tych, na które umówiliście się w zastępie/szóstce czy drużynie/gromadzie.
- Znajdź wśród rówieśników kolegę lub koleżankę. Troszczcie się o siebie.
- Znajdź osobę, która będzie twoim zaufanym dorosłym, z którą będziesz chętnie rozmawiać o wszystkim.
- Mów głośno i odważnie, gdy ktoś robi coś, co jest dla ciebie nieprzyjemne.
- Stań w obronie kogoś, komu dzieje się krzywda.
- Powiedz swojemu zaufanemu dorosłemu o tym, że komuś dzieje się krzywda.
- Gdy ktoś dorosły chce z Tobą rozmawiać, masz prawo poprosić, by był z Wami jeszcze inny dorosły lub żebyście rozmawiali w takim miejscu, w którym widzą Was inni.
- Bądź dla każdego miły i koleżeński.
- Szanuj innych, niezależnie od tego, jak się różnicie.
- Nie obrażaj innych osób, nie śmiej się z nich.
- Nie bij innych.
- Wypowiadaj się kulturalnie, nie używaj brzydkich słów, nie przeklinaj.
- Pamiętaj, że możesz nie uczestniczyć w zabawie, w której boisz się lub źle się czujesz.
- Pamiętaj, że inni mogą nie mieć na ochotę na to, żeby ich dotykać czy przytulać — zawsze pytaj, czy możesz tak robić. Nie złość się, jeśli ktoś odmówi. Ty także masz prawo odmówić.
- Pamiętaj, że jeśli dzieje się coś niepokojącego albo ktoś krzywdzi Ciebie lub kogoś z Twojego otoczenia, masz prawo zgłosić to do dorosłego członka kadry, któremu ufasz.

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA SKRZYWDZENIA

Aby móc skutecznie zapobiegać sytuacjom krzywdzenia, musimy umieć je rozpoznawać.

Krzywdzenie może przejawiać się zarówno w działaniu jak i jego braku. Przemoc może przyjmować formę fizyczną, seksualną lub emocjonalną. Zaniedbanie jest formą krzywdzenia opartą na zaniechaniu; mówimy o nim najczęściej w kontekście dzieci i młodzieży.

Krzywdzenia dopuszczają mogą się konkretne osoby (np. rodzice, wychowawcy, współpracownicy, przełożeni), społeczności (np. rodziny, sąsiedztwa) czy instytucje (np. szkoły, miejsca pracy, państwa). W efekcie krzywdzenia, osoba doświadcza naruszenia swoich praw, godności i poczucia bezpieczeństwa, zostaje ograniczona jej możliwość swobodnego rozwoju, jest narażona na złe traktowanie czy uszczerbek na zdrowiu.

Krzywdzić można zarówno specjalnie, intencjonalnie, jak i w sposób niezamierzony, niechcący. Kluczowy jest rezultat działania, czyli naruszenie godności, praw i możliwości swobodnego rozwoju, samorealizacji i funkcjonowania.

Są różne formy krzywdzenia:

Przemoc fizyczna to wszelkie celowe, intencjonalne działania wobec drugiej osoby powodujące urazy na jej ciele lub zawierające groźbę tych urazów. Są to:

- bicie, szarpanie, popychanie;
- stosowanie kar cielesnych (np. zarządzane w formie kary długotrwałe stanie na baczność czy bieganie z obciążeniem);
- rzucanie w kogoś przedmiotami, itp.

Przemocą będzie również naruszanie ciała drugiej osoby jako forma dyscyplinowania, korygowania zachowania czy innych aspektów, np. wyglądu (np. przymusowe ograniczanie dostępu do posiłków, aby osoba schudła). Przemocą jest uderzanie dziecka lub osoby dorosłej „dla jego dobra”, „żeby się słuchało”.

Nawet, jeśli ból zadajemy z intencją wsparcia czy pomocy dla drugiej osoby – mamy do czynienia z przemocą. Jeśli chcemy zachęcić do czegoś czy skorygować zachowanie drugiej osoby, możemy wybrać skuteczne metody, które nie wiążą się z krzywdą.

W PRZYPADKU PRZEMOCY FIZYCZNEJ WOBEC DZIECKA

Przemocą są wszelkiego rodzaju agresywne zachowania odnoszące się do ciała dziecka – bez względu na to, czy ciało dozna urazu, czy też nie. Dlatego przemocą fizyczną będą np. klapsy.

Wykorzystanie seksualne to każde zachowanie osoby o silniejszej pozycji, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem intymności osoby pokrzywdzonej:

- bezdotykowo, np. poprzez ekshibicjonizm, uwodzenie, zachęcanie do rozbierania się, pozowania, mówienie o seksualności tak, by zszokować lub poruszyć drugą osobę, do oglądania pornografii, seksting, świadome czynienie drugiej osoby świadkiem aktów płciowych;
- dotykowo, np. dotykanie miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania sprawcy, różne formy stosunku seksualnego, itp.

Ważna jest tu zwłaszcza intencja zaspokojenia własnych potrzeb sprawcy bez uwzględnienia potrzeb i możliwości osoby doznającej przemocy. Przymuszanie może polegać na bezpośrednim użyciu siły, a także na emocjonalnym szantażu, postugiwaniu się swoim autorytetem czy przekazywaniu nieprawdziwych informacji.

Silniejsza pozycja sprawcy względem osoby krzywdzonej może wynikać z różnych przyczyn i przestanków: wieku, autorytetu, pełnionej funkcji, relacji, siły fizycznej, kontroli nad sytuacją, wiedzy, sprawności komunikacyjnej, statusu społecznego czy ekonomicznego.

W PRZYPADKU WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO WOBEC DZIECKA:

- Zgodnie z polskimi przepisami, każda czynność seksualna osoby dorosłej z osobą poniżej 15. roku życia jest wykorzystaniem seksualnym i przestępstwem.
- Wykorzystywanie seksualne dziecka to włącznie dziecka w aktywność seksualną, której nie potrafi ono w pełni zrozumieć ze względu na swój poziom dojrzałości oraz udzielić na nią świadomej, ważnej prawnie zgody; obejmuje to także aktywność seksualną, która jest niezgodna z normami prawnymi, lub obyczajowymi danego społeczeństwa.
- Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność występuje między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek, funkcję bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

Przemoc emocjonalna to intencjonalne, niezawierające aktów przemocy fizycznej zachowania, które mają na celu zadanie psychicznego cierpienia, prowadzącego do zniszczenia pozytywnego, konstruktywnego obrazu własnej osoby. Jest to najczęstsza forma przemocy, nazywana zamiennie również przemocą psychiczną. Przemoc emocjonalna może się wyrażać poprzez np.:

- **Przypisywanie negatywnych cech lub nieuzasadnioną ocenę:** oczernianie, wyzwiska, wrogość, etykietowanie (np. nazywanie leniem albo łobuzem), negowanie osiągnięć, sugerowanie zaburzeń/choroby, negatywne porównania, ironiczne żarty.
- **Wywieranie presji:** stawianie wymagań nieadekwatnych do wieku (nadmiernych lub poniżających), groźby, szantaż, straszenie, wymuszanie brania odpowiedzialności ponad siły, rozpowszechnianie plotek na temat danej osoby.
- **Niekonsekwentne i nieadekwatne relacje czy interakcje:** uczuciową niedostępność i oziębłość, wykluczanie, nieuznawanie emocji danej osoby za ważne, stawianie osoby w sytuacji świadka przemocy, narażenie na zawstydzające lub traumatyczne wydarzenia, wykorzystywanie predyspozycji osobowych (np. empatii, inteligencji) do zaspokojenia potrzeb innych.
- **Ograniczenie autonomii i nieszanowanie praw osobistych:** nadmierną opiekuńczość, niszczenie ważnych dla danej osoby rzeczy, nieposzanowanie granic prywatności (np. wtargnięcie do pokoju bez uprzedzenia), narzucanie swojej woli, ograniczanie kontaktu z innymi, niedopuszczanie do aktywności.

W PRZYPADKU PRZEMOCY EMOCJONALNEJ WOBEC DZIECKA:

- Formą przemocy emocjonalnej jest również:
 - » wciąganie dziecka w konflikt między dorosłymi,
 - » manipulowanie (np. przedstawianie nieprawdziwych informacji, wmawianie wspomnień),
 - » w odniesieniu do rodziców lub opiekunów prawnych: brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości.
- Formą takiej przemocy może być stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest w stanie sprostać, z zachowaniem uważności nie tylko na wiek, lecz także różnice indywidualne.
- Przemocą emocjonalną jest również sytuacja, w której dziecko jest świadkiem przemocy w swoim otoczeniu, np. rodzinie, grupie rówieśniczej, drużynie. Oglądanie przez dzieci przemocy może być równie niszczące i krzywdzące, jak bezpośredni akt przemocy.

Przemoc emocjonalna znacząco obniża możliwości prawidłowego rozwoju i ma poważne konsekwencje w życiu dorosłym (Badania ACE Adverse Childhood Experiences).

Szczególnie trwałe ślady pozostawia po sobie przemoc ze strony osób ważnych dla rozwoju dziecka, zwłaszcza rodziców. O ile dzieci dość szybko zdają sobie sprawę z odrębności fizycznej od rodziców czy opiekunów, o tyle emocjonalnie są z nimi tożsame przez wiele lat. Krzywdą płynącą ze strony rodziców ma więc wielki wpływ na utrudnione formowanie się relacji dziecka z innymi ludźmi, budowanie obrazu siebie i wreszcie osobowości.

W PRZYPADKU ZANIEDBANIA WOBEC DZIECKA:

- Dochodzi do niego wówczas, gdy nie zostają zaspokojone potrzeby dziecka, które są niezbędne dla jego prawidłowego rozwoju lub przetrwania.
- Do zaniedbania potrzeb psychicznych dochodzi również wtedy, gdy dziecko nie doświadcza od rodziców lub opiekunów prawnych bycia kochanym, ważnym, przynależności do społeczności/grupy, zainteresowania i troski innych wokół siebie, nie poświęca mu się uwagi, nie spędza wystarczająco dużo czasu na zabawie lub wspólnych aktywnościach.
- Formą niezapewnienia dostępu do edukacji może być również brak właściwego dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego (np. rodzic nie dopilnowuje, aby dziecko uczęszczało na lekcje).
- Dziecko, które doświadcza zaniedbywania, nie odbiera od istotnych dla siebie osób dostatecznej ilości sygnałów o tym, że jego potrzeby są ważne. W rezultacie uczy się, że nie jest cenne, podważa swoją wartość. W następstwie tego mogą iść dwojaki strategię zaradcze: dziecko uwierzy, że tak jest naprawdę i stopniowo wycofa się z wszelkiej aktywności społecznej lub będzie prowadzić uciążliwą dla otoczenia walkę o dostrzeżenie (tzw. „lepkość”, agresywność lub „dziwność”).

PRZEMOC A PRZESTRZEŃ WIRTUALNA

Wszystkie powyższe rodzaje krzywdzenia mogą występować w przestrzeni wirtualnej i przybierać z pozoru niewinne formy. Pozorna anonimowość Internetu pozwala w szczególności łatwy sposób skrzywdzić dzieci, młodzież i innych dorosłych bez możliwości znalezienia sprawcy. W zależności od nasilenia przemoc może przyjąć takie formy jak:

- obraźliwe, poniżające komentarze, zwłaszcza takie, które dotyczą nierównego traktowania ze względu na płeć, rasę, religię i inne wyznaczniki;
- wysyłanie treści (tekstu, zdjęć), których nie chcemy otrzymywać, np. nacechowanych seksualnie;
- kopiowanie treści, zdjęć itd. do których inni nie mają prawa lub nie chcemy, aby były rozpowszechniane (w tym zawierających dane osobowe);
- udostępnianie złośliwego oprogramowania;
- podszywanie się pod kogoś innego;
- grożenie, nękanie przez różne platformy;
- tworzenie lub udostępnianie pornograficznych treści.

Wachlarz zachowań, które są stosowane w celu skrzywdzenia drugiej osoby, jest ogromny.

SKUTKI KRZYWDZENIA

Każda forma krzywdzenia może zostawić trwałe uszczerbek na zdrowiu psychicznym bądź fizycznym, a w efekcie również zaburzyć dalszy naturalny rozwój.

Skutkami doświadczania długotrwałej krzywdy mogą być:

- zaniżona samoocena, poczucie bezsilności;
- wysoki poziom stresu, lęku, ciągłego zagrożenia;

- problemy z nauką i pracą, z nawiązywaniem kontaktów z innymi osobami;
- zachowania agresywne lub uległe, napady paniki, brak dostępu do swoich emocji;
- dolegliwości psychosomatyczne (np. bezsenność), choroby przewlekłe (natury fizycznej czy psychicznej), zaburzenia rozwojowe.

Z tych powodów ważne jest, aby nie tylko wystrzegać się stosowania przemocy, lecz również reagować w przypadku podejrzenia przemocy i tworzyć wspierające środowisko, minimalizujące ryzyko wystąpienia przypadków krzywdzenia.

Uważność na potrzeby członków i członkiń naszej organizacji oraz przeciwdziałanie sytuacjom krzywdzącym powinno stanowić podstawę naszego działania. Dotyczy to zwłaszcza:

- planowania programów spotkań, zbiórek, biwaków czy obozów;
- zachęcania podopiecznych do aktywności w ramach działalności harcerskiej;
- kształtowania relacji, zwyczajów czy obrzędowości w drużynach, gromadach, środowiskach;
- kształcenia i pracy z kadrą;
- rozmawiania o sytuacjach, które mogą zająć i sposobach zapobiegania ich złym skutkom;
- pracy w harcerskich komendach i zespołach instruktorskich;
- utrzymywania relacji z sojusznikami i sojuszniczkami;
- tworzenia i korzystania z regulaminów, dokumentacji.

EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY

Aby Polityka Safe from Harm była skuteczna, edukacja w jej zakresie obejmuje każdego członka ZHP.

Działania mające na celu edukację dzieci i młodzieży w zakresie Polityki Safe from Harm obejmują:

- Obowiązek zapoznania się z zasadami Polityki, w tym w szczególności z informacjami pozwalającymi na identyfikację przemocy oraz zasadami ich zgłaszania. Informacje o polityce powinny zostać przekazane osobie niezwłocznie po przystąpieniu do ZHP.
- Funkcjonowanie łatwo dostępnych (na otwartej stronie ZHP) materiałów edukacyjnych (broszur) dotyczących Polityki Safe from Harm, dostosowanych do różnych grup odbiorców (w tym do dzieci i młodzieży).
- Włączenie obowiązku zapoznania się z zasadami Polityki Safe from Harm do próby harcerki/harcera.
- Monitorowanie przez komendy hufców, czy elementem zbiorów pierwszego miesiąca w gromadach suchych jest edukacja z zakresu przeciwdziałania krzywdzeniu oraz reagowania na nie.
- Istnienie i promowanie Kodeksu Dobrych Zachowań dla dzieci, który wspiera w budowaniu bezpiecznego środowiska.
- Udostępnienie w Centralnym Banku Pomocy ZHP konspektów i form pracy możliwych do wykorzystania w trakcie śródrocznej działalności gromad i drużyn z zakresu: praw dziecka, przeciwdziałaniu krzywdzeniu i reagowaniu na nie, różnorodności, bezpieczeństwa w świecie realnym i wirtualnym.
- Przygotowanie kadry harcerskiej do pracy z dziećmi i młodzieżą na temat bezpieczeństwa poprzez organizację cyklicznych szkoleń dla kadry.

- Realizowanie takiego programu harcerskiego, który wspiera tworzenie bezpiecznego środowiska oraz dbanie o godność każdego człowieka.

BEZPIECZEŃSTWO W SIECI

Zgodnie z treścią rozdziału Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka skrzywdzenia, do krzywdzenia może dochodzić nie tylko w przestrzeni fizycznej, ale również w wirtualnej.

Aby zabezpieczyć członków Związku Harcerstwa Polskiego przed zagrożeniami cyfrowymi, szczególną wagę przywiązujemy do profilaktyki.

1. Dzieci i młodzież należące do Związku Harcerstwa Polskiego uczestniczą w zbiorach dotyczących bezpiecznego korzystania z sieci. Podstawą edukacyjną w tym zakresie jest propozycja programowa Surf Smart.
2. Zasady dotyczące bezpieczeństwa w sieci reguluje w Związku Harcerstwa Polskiego Uchwała Głównego Kwartetu ZHP w sprawie Instrukcji harcerskiego Internetu, bezpieczeństwa danych i bezpiecznej pracy z systemami informatycznymi. Regulamin Harcerskiego Internetu reguluje między innymi: zasady bezpiecznej pracy użytkowników, bezpieczeństwo danych cyfrowych, zasady wykorzystywania prywatnych urządzeń, wymagania dla infrastruktury informatycznej ZHP.

Procedury dotyczące sytuacji przekroczenia granic są możliwe do zastosowania również w stosunku do sytuacji przemocy, do których doszło w sieci i należy je zgłaszać w taki sam sposób.

W przypadku umożliwienia, w ramach działalności Związku Harcerstwa Polskiego, osobom niepełnoletnim dostępu do urządzeń z dostępem do Internetu, rekomendowane jest, aby:

1. Sporządzić regulamin, określający zasady korzystania z urządzenia oraz procedurę zgłaszania znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze. Regulamin taki powinien zostać przedstawiony osobom niepełnoletnim przed rozpoczęciem korzystania z urządzenia.
2. Udostępniane urządzenia powinny zostać wyposażone w aplikacje do kontroli rodzicielskiej, ograniczające kategorie stron internetowych, jakie można odwiedzać, a także aplikacji, jakie można instalować lub uruchamiać na urządzeniu.
3. Tam, gdzie to możliwe, urządzenie powinno zostać skonfigurowane tak, aby nie pozwalać na zapisywanie danych na urządzeniu, zapamiętywanie haseł, zmiany w konfiguracji (tak zwany tryb kiosku). Jeżeli jest to niemożliwe, należy okresowo dokonywać przeglądu treści znajdujących się urządzeniu oraz jego ustawień.

Realizację powyższych wymagań powinna zapewnić osoba, która odpowiada za opisane stanowisko komputerowe (np. komendant hufca, komendant bazy obozowej, drużynowy).

PRZYGOTOWANIE CZŁONKÓW ORGANIZACJI DO PRZESTRZEGANIA ZASAD POLITYKI SAFE FROM HARM

Aby zapewnić bezpieczeństwo osobom zrzeszonym w Związku Harcerstwa Polskiego (w tym w szczególności dzieciom i młodzieży), zapisy procedury Safe from Harm są zintegrowane z wewnętrznymi

procedurami dotyczącymi podejmowania pracy wychowawczej w organizacji. Przygotowanie kadry obejmuje następujące elementy:

- Polityka Safe from Harm jest ogólnodostępna oraz dodatkowo opracowana i przedstawiona w formie dostosowanej do różnych grup odbiorców (dzieci, pełnoletni członkowie organizacji, rodzice, zewnątrzni współpracownicy);
- przygotowano jest ogólnodostępne, internetowe szkolenie z zakresu Safe from Harm, obowiązkowe dla każdego pełnoletniego członka/członkini organizacji;
- standard kursu na stopień przewodniczki/przewodnika zawiera moduł warsztatowy poświęcony polityce Safe from Harm;
- wzory opisów funkcji wychowawczych zawierają zapis o odpowiedzialności za zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa przed krzywdą;

- w momencie zdobywania lub potwierdzania posiadania stopni instruktorskich weryfikowane jest posiadanie aktualnego certyfikatu ukończenia szkolenia Safe from Harm;
- cyklicznie prowadzone są stacjonarne szkolenia uzupełniające wiedzę w zakresie Polityki Safe from Harm;
- udostępnione są konspekty z zajęć z zakresu Safe from Harm, możliwe do wykorzystania w trakcie form szkoleniowych dla kadry organizacji;
- prowadzone są dodatkowe weryfikacje uprawnień przed formami wyjazdowymi oraz wycieczkami letnimi i zimowymi;
- osoby podejmujące pracę wychowawczą są weryfikowane z uwzględnieniem wytycznych dotyczących bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, zgodnie z wymaganiami państwowymi oraz wewnątrzorganizacyjnymi opisanymi w rozdziale Weryfikacja pod kątem bezpieczeństwa (...).

WERYFIKACJA POD KĄTEM BEZPIECZEŃSTWA DOROSŁYCH ORAZ OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O PEŁNIENIE FUNKCJI WYCHOWAWCZEJ W ZHP

Weryfikacja dorosłych pod kątem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży obejmuje trzy typy sytuacji, a co za tym idzie sposoby weryfikacji:

- osób ubiegających się o przystąpienie lub powrót do Związku Harcerstwa Polskiego,
- osób będących członkami Związku Harcerstwa Polskiego,
- osób współpracujących z ZHP, które nie są jego członkami lub członkiniami.

Szczegółowe informacje na temat sprawdzania w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

oraz Krajowym Rejestrze Karnym znajdują się w rozdziale poniżej.

OSOBY UBIEGAJĄCE SIĘ O PRZYSTĄPIENIE LUB POWRÓT DO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Każda pełnoletnia osoba ubiegająca się o przystąpienie lub powrót do Związku Harcerstwa Polskiego musi:

- zapoznać się z materiałem informacyjnym o Safe from Harm w ZHP i potwierdzić to stosownym oświadczeniem zawartym w Deklaracji Członkowskiej;
- ukończyć zakończony certyfikatem kurs online z zakresu Safe from Harm – nie później niż w terminie 3 miesięcy licząc od dnia przystąpienia do organizacji.

W przypadku planowania powierzenia tej osobie funkcji bądź zadań związanych z wychowaniem, edukacją, wycieczkami, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi:

- należy podać swoje dane osobowe, które następnie posłużą ZHP do dokonania sprawdzenia danej osoby w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze;
- osoba, o której mowa powyżej, zobowiązana jest przedstawić również zaświadczenie o niekaralności, uzyskane poprzez dostęp do Krajowego Rejestru Karnego.

Opisane powyżej czynności, związane ze sprawdzeniem w Rejestrze oraz przedstawieniem zaświadczenia o niekaralności, muszą poprzedzać dopuszczenie danej osoby do realizacji wskazanych działań, związanych z wychowaniem, edukacją, wycieczkami, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym,

uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

UWAGA: w określonych przypadkach, wynikających z przepisów Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, zamiast przedstawienia zaświadczenia o niekaralności, konieczne będzie złożenie stosownego oświadczenia. Taka sytuacja może mieć miejsce w odniesieniu do osób, które posiadają obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska.

OSOBY ZRZESZONE W ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

Każdy pełnoletni członek i członkini Związku Harcerstwa Polskiego ma obowiązek:

- ukończyć zakończony certyfikatem kurs online z zakresu Safe from Harm, nie później niż w terminie 3 miesięcy licząc od dnia od osiągnięcia pełnoletności.

Z niniejszego obowiązku wyłączeni są członkowie drużyn Nieprzetartego Szlaku oraz osoby z niepełnosprawnością umysłową, których poziom funkcjonowania nie pozwala na ukończenie szkolenia online. Decyzję, czy dana osoba jest w stanie przejść certyfikację, każdorazowo podejmuje drużynowy danej osoby.

KADRA WYCHOWAWCZA ORAZ INNE OSOBY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ DZIECI I MŁODZIEŻY

Każdy członek i członkini Związku Harcerstwa Polskiego podejmujący się pracy wychowawczej, w tym osoby otwierające próbę przewodnikowską oraz osoby mianowane na funkcje instruktorskie ma obowiązek:

- posiadać ważny certyfikat ukończenia kursu online z zakresu Safe from Harm:
 - w przypadku osób otwierających próbę przewodnikowską nie później niż w dniu

posiedzenia Komisji Stopni Instruktorskich, w którym próba ma zostać otwarta;

- w przypadku osób minowanych na funkcję wychowawczą nie później niż w dniu minowania.

Dodatkowo, członkowie i członkinie ZHP w momencie pierwszego podejmowania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi mają obowiązek:

- podać swoje dane osobowe, które następnie posłużą ZHP do dokonania sprawdzenia danej osoby w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze;
- przedstawić zaświadczenie o niekaralności, uzyskane poprzez dostęp do Krajowego Rejestru Karnego.

Opisane powyżej czynności, związane ze sprawdzeniem w Rejestrze oraz przedstawieniem zaświadczenia o niekaralności, muszą poprzedzać dopuszczeniem danej osoby do realizacji określonego rodzaju działalności, o której mowa w art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, przy czym z punktu widzenia wskazanych powyżej obowiązków nie ma znaczenia to, jaka będzie podstawa prawna wykonywania działalności, o której mowa w ww. przepisie.

UWAGA: w określonych przypadkach, wynikających z przepisów Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, zamiast przedstawienia zaświadczenia o niekaralności, konieczne będzie złożenie stosownego oświadczenia.

Taka sytuacja może mieć miejsce w odniesieniu do osób, które posiadają obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska.

Wymagania te powinny być bezwzględnie spełnione w momencie podjęcia działań na rzecz osób nieletnich, tj. w dniu np.

- objęcia funkcji instruktorskiej (np. rozpoczęcia pełnienia funkcji drużynowego);
- podjęcia funkcji wychowawczej;
- podjęcia funkcji związanej z leczeniem;
- wyjazdu na wypoczynek letni lub zimowy.

Osobą odpowiedzialną za zweryfikowanie spełnienia powyższych wymagań jest komendant jednostki organizacyjnej (hufca, chorągwi), właściwej dla osoby, której dotyczy weryfikacja oraz kierownik wypoczynku (w przypadku form HALiZ).

OSOBY WSPÓŁPRACUJĄCE ZE ZWIĄZKIEM HARCERSTWA POLSKIEGO

Każdorazowo w przypadku osób niebędących członkami ZHP, które w ramach swoich obowiązków realizowanych na rzecz ZHP będą podejmować działania związane z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, w umowach zawartych z takimi osobami muszą znaleźć się zapisy zobowiązujące te osoby do:

- zapoznania się ze skróconym zapisem Polityki Safe from Harm;
- podania swoich danych osobowych, które następnie posłużą ZHP do dokonania sprawdzenia danej osoby w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu

seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze;

- przedstawienia zaświadczenia o niekaralności, uzyskanego poprzez dostęp do Krajowego Rejestru Karnego.

Opisane powyżej czynności, związane ze sprawdzeniem w Rejestrze oraz przedstawieniem zaświadczenia o niekaralności, muszą poprzedzać dopuszczeniem danej osoby do realizacji działań, o których mowa powyżej, objętych treścią art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

UWAGA: w określonych przypadkach, wynikających z przepisów Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, zamiast przedstawienia zaświadczenia o niekaralności, konieczne będzie złożenie stosownego oświadczenia. Taka sytuacja może mieć miejsce w odniesieniu do osób, które posiadają obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska.

Osobami współpracującymi ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, których dotyczą powyższe wymagania są między innymi: rodzice, pełniący funkcje opiekunów na wyjazdach harcerskich poza HALiZ, osoby prowadzące zajęcia specjalistyczne, pracownicy baz obozowych tacy jak np. ratownik wodny, pielęgniarka itp. Istotne jest, aby były to osoby, które w ramach swoich obowiązków realizują działalność, o której mowa w art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich

Równocześnie, osoby pełniące funkcje wychowawcze w ramach harcerskiej akcji letniej i zimowej podlegają obowiązkowej weryfikacji zgodnie z przepisami polskiego prawa oraz instrukcją HALiZ.

Opiekunowie dzieci i młodzieży zrzeszonych w ZHP powinni sprawować bezpośredni nadzór nad aktywnościami podejmowanymi przez osoby współpracujące z ZHP, których nie dotyczy obowiązek dodatkowej weryfikacji, jeśli tylko takie osoby, w związku z realizacją ciężących na nich obowiązków mogą mieć styczność z dziećmi i młodzieżą pozostającą pod opieką ZHP. W szczególności należy dbać o to, by minimalizować ryzyko związane z możliwością kontaktów "sam na sam" pomiędzy tymi współpracownikami, a dziećmi oraz młodzieżą pozostającymi pod opieką ZHP.

Opracowany jest materiał informacyjny dla osób niezrzeszonych w Związku Harcerstwa Polskiego. Materiał ten zawiera opis zasad postępowania wobec dzieci zrzeszonych w Związku Harcerstwa Polskiego oraz podstawowe informacje o niniejszej Polityce. Materiał dostępny jest na stronie: www.zhp.pl/sfh.

REJESTR SPRAWCÓW PRZSTĘPSTW NA TLE SEKSUALNYM ORAZ KRAJOWY REJESTR KARNY

Wymagania dotyczące sprawdzania w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze oraz wymóg przedstawienia zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego wynikają z zapisów Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Sprawdzeniu w rejestrach, stosownie do treści art. 21 ust. 1 ww. ustawy podlegają osoby dopuszczane do działalności związanej z:

- wychowaniem,
- edukacją,

- wypoczynkiem,
- leczeniem,
- świadczeniem porad psychologicznych,
- rozwojem duchowym,
- uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich,
- lub z opieką nad nimi.

W przypadku każdej sytuacji związanej z powierzeniem wyżej wymienionych zadań, konieczne jest dokonanie sprawdzenia. Sprawdzenia dokonujemy wyłącznie przy pierwszym powierzeniu funkcji związanych z konkretnym obszarem działalności. Niezwykle istotne jest przy tym, by sprawdzenie miało miejsce przed powierzeniem danej osobie (niezależnie od tego, w jakiej formie prawnej to nastąpi) realizacji którejs z wskazanych powyżej działalności.

Dokonując sprawdzenia, należy wskazać, jakiego typu działań ono dotyczy, bazując na katalogu czynności wskazanych powyżej.

Jako organizacja dopuszczamy dokonanie ponownego sprawdzenia osoby w Rejestrach jedynie wówczas, gdy zweryfikowanej już osobie powierza się realizację czynności objętych treścią art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualny, które nie były podstawą pierwotnego sprawdzenia.

Przykładowo, jeśli pierwszego sprawdzenia dokonano w związku z powierzeniem danej osobie czynności związanych z wychowaniem, to przy powierzeniu po raz pierwszy zadań związanych z leczeniem małoletnich, należy dokonać ponownego sprawdzenia.

Sprawdzenie obejmuje obowiązek:

1. Podania (przez osobę podejmującą się realizacji wskazanych działań) danych osobowych, które

następnie postępują ZHP do wykonania obowiązku określonego w art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, to jest sprawdzenia danej osoby w Rejestrze.

Aby uzyskać informacje z Rejestru, osoby i instytucje uprawnione muszą zarejestrować konto na stronie Rejestru (wypełnić odpowiedni formularz). Muszą też dysponować kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP. Udzielenie informacji z Rejestru jest bezpłatne.

2. Przedstawienia (przez osobę podejmującą się realizacji wskazanych działań) zaświadczenia o niekaralności, uzyskanego poprzez dostęp do Krajowego Rejestru Karnego.

Jeśli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie, konieczne jest także zweryfikowanie jej we właściwym dla jej kraju obywatelstwa rejestrze lub przedłożenie przez taką osobę stosownego oświadczenia. Takie oświadczenie składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

Po dokonaniu sprawdzenia, konieczne jest utrwalenie ww. informacji w formie wydruku i przechowywanie ich w aktach osobowych lub dokumentacji dotyczącej danej osoby. Dopuszczalna jest także forma cyfrowa wydruku (dokument w formacie .pdf).

Szczegółowe informacje znajdziesz na pomoc.zhp.pl.

CERTYFIKACJA SAFE FROM HARM

OBOWIĄZKOWY CERTYFIKAT SAFE FROM HARM
Związek Harcerstwa Polskiego prowadzi internetowe obowiązkowe szkolenia z zakresu Safe

from Harm, zakończone zdobyciem certyfikatu. Certyfikat ważny jest przez 3 lata, licząc od dnia jego uzyskania. Przedłużenie certyfikatu o kolejne 3 lata będzie odbywało się na tej samej zasadzie, czyli poprzez realizację szkolenia online.

Dostęp do szkolenia możliwy jest poprzez platformę <https://edu.zhp.pl/>

Informacja o ukończeniu szkolenia, wraz z indywidualnym numerem certyfikatu oraz jego datą ważności, przechowywana jest w Systemie Ewidencji Tipi. Osobą odpowiedzialną za aktualizację informacji o posiadanych certyfikatach Safe from Harm jest lokalny administrator Tipi, właściwy dla danej osoby (np. hufcowy, chorągwiowy lub centralny). Każdy pełnoletni członek ZHP jest zobowiązany, do uzyskania certyfikatu SFH, nie później niż w ciągu 3 miesięcy od osiągnięcia pełnoletniości.

Ważny certyfikat ukończenia internetowego szkolenia z zakresu Polityki Safe from Harm powinna posiadać także:

- każda osoba (również niepełnoletnia) pełniąca funkcję wychowawczą. Certyfikat powinien być ważny w momencie mianowania,
- każda osoba (również niepełnoletnia) otwierająca próbę na stopień instruktorski lub potwierdzająca posiadanie stopnia.

Osobą odpowiedzialną za zweryfikowanie spełnienia powyższych wymagań jest komendant jednostki organizacyjnej (hufca, chorągwi), właściwej dla osoby, której dotyczy weryfikacja oraz kierownik wypoczynku (w przypadku form HALiZ).

Odpowiedzialnością komendanta jest także poinformowanie osoby zainteresowanej pełnieniem funkcji wychowawczej, jak również osoby, która co prawda nie będzie pełnić funkcji wychowawczej, jednak z uwagi na powierzone jej zadania, będzie ona miała bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą, o konieczności posiadania certyfikatu SFH oraz konsekwencjach wynikających z jego braku.

W przypadku stwierdzenia braku posiadania ważnego certyfikatu SFH (co oznacza zarówno sytuację, w której dana osoba w ogóle nie posiada certyfikatu SFH, jak i sytuację, w której dana osoba posiada co prawda certyfikat SFH, ale jego ważność upłynęła), osoba taka zostaje czasowo — aż do uzyskania certyfikatu — odsunięta od samodzielnej pracy wychowawczej – w działaniach obejmujących kontakt z dziećmi i młodzieżą powinna towarzyszyć jej osoba posiadająca ważny certyfikat SFH. Taką osobę należy również poinformować (na adres e-mail właściwy dla bieżącej korespondencji lub SMS) o konieczności uzupełnienia braku w postaci aktualnego certyfikatu SFH. Powiadomienia dokonuje bezpośredni przełożony osoby, o której mowa w zdaniu poprzedzającym. W przypadku, w którym osoba taka nie uzyska certyfikatu SFH w terminie miesiąca od dnia powiadomienia, o którym mowa powyżej, należy ją niezwłocznie odwołać ze sprawowanej funkcji.

DODATKOWA CERTYFIKACJA PRZED WYDARZENIAMI

Dodatkowa certyfikacja z zakresu Safe from Harm następuje w przypadku udziału w ogólnopolskich lub światowych wydarzeniach skautowych. Certyfikacja taka następuje na zasadach określonych w regulaminie danego wydarzenia.

BEZPIECZEŃSTWO PODCZAS WYDARZEŃ

WYDARZENIA LOKALNE I REGIONALNE

Jako wydarzenie lokalne i regionalne rozumiemy każdą formę programową, realizowaną przez ZHP. Może to być np. obóz drużyny, rajd hufca, zjazd chorągwi, święto patrona, kurs, ale także zbiórka z zewnętrznym ekspertem.

Wymagania dotyczące bezpieczeństwa w trakcie wydarzeń:

- każda forma wyjazdowa w trakcie HAL i HAZ jest organizowana zgodnie z przepisami prawa oraz w zgodzie z Instrukcją Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej;
- każdy pełnoletni uczestnik wydarzenia ma obowiązek posiadania ważnego certyfikatu Safe from Harm w momencie rozpoczęcia wydarzenia;
- każdy pełnoletni uczestnik wydarzenia — niebędący członkiem ZHP, a posiadający bezpośredni kontakt z nieletnimi członkami ZHP bez nadzoru innego dorosłego, posiadającego certyfikat Safe from Harm — ma obowiązek ukończyć szkolenie z zakresu Polityki ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w ZHP, co poświadcza Certyfikatem Safe from Harm.

Osobą odpowiedzialną za weryfikację spełnienia powyższych wymagań jest komendant wydarzenia lub drużynowy, jeśli wydarzenie organizowane jest na poziomie drużyny.

Dorośła osoba, która nie posiada ważnego certyfikatu Safe from Harm, nie może zostać dopuszczona do samodzielnego kontaktu z dziećmi i młodzieżą bez nadzoru innej osoby dorosłej, posiadającej ważny certyfikat. Zasada ta obowiązuje wszystkich dorosłych, w tym np. obługę baz harcerskich, fotografów, zewnętrznych ekspertów, instruktorów z innych hufców itd.

W przypadku wydarzeń lokalnych i regionalnych wysoce rekomendowane jest sugerowanie się wymaganiami dla imprez centralnych i spełnienie jak największej liczby punktów z nich, jeśli:

- w wydarzeniu bierze udział więcej niż 100 uczestników,
- wydarzenie ma charakter zlotu lub rajdu,
- w wydarzeniu biorą udział osoby niepełnoletnie,

- w wydarzeniu biorą udział osoby z różnych środowisk harcerskich,
- w wydarzeniu biorą udział jednostki skautowe spoza Polski.

WYDARZENIA CENTRALNE

Centralne wydarzenie programowe to wydarzenie organizowane na poziomie centralnym, którego uczestnikami są osoby niepełnoletnie. Może to być np. zlot, rajd, wyjazd na wydarzenie międzynarodowe.

Każde wydarzenie centralne realizowane w trakcie HAL i HAZ należy zorganizować zgodnie z przepisami prawa oraz w zgodzie z Instrukcją Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej.

Dodatkowo, każde centralne wydarzenie programowe musi:

1. posiadać zespół odpowiedzialny za Safe from Harm w ramach tego wydarzenia – zespół ten odpowiada za planowanie (przed imprezą), monitorowanie realizacji planu (w trakcie imprezy) i raportowanie (po imprezie), w tym podanie statystyk dotyczących zdarzeń w trakcie imprezy oraz oceny wprowadzonych procedur bezpieczeństwa,
2. stworzyć plan dotyczący zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wydarzenia, plan ten powinien obejmować co najmniej:
 - a) jasny schemat postępowania dla wszystkich zaangażowanych w proces - procedurę postępowania, w tym sposób zgłaszania przekroczeń granic w trakcie wydarzenia (np. w ramach Listening Ears);
 - b) listę sklasyfikowanych potencjalnych zdarzeń i sposób postępowania w zależności od zdarzenia;
 - c) sposób zapewnienia wsparcia osobie, która doświadczyła przekroczenia granic;
3. posiadać jawne zasady, w formie przyjętego przez wszystkich uczestników kodeksu lub regulaminu, dotyczące bezpieczeństwa w trakcie wydarzenia, udostępnione niepełnoletnim uczestnikom wydarzenia w formie materiałów lub szkolenia on-line przed wydarzeniem;
4. posiadać własne, obowiązkowe szkolenie z zakresu Safe from Harm obejmujące krótką powtórkę materiałów z podstawowego szkolenia Safe from Harm w ZHP oraz cały moduł poświęcony zasadom Safe from Harm obowiązującym na danym wydarzeniu. Ukończenie tego szkolenia jest warunkiem koniecznym uczestnictwa dla wszystkich pełnoletnich uczestników imprezy oraz osób zaangażowanych w jej przygotowanie, w tym obsługi placówki oraz zewnętrznych współpracowników.

Osobą odpowiedzialną za weryfikację spełnienia powyższych wymagań jest komendant wydarzenia. Raport dotyczący realizacji Safe from Harm w ramach wydarzenia centralnego powinien

zostać dostarczony drogą mailową do Centralnego pełnomocnika ds. Safe from Harm nie później niż w ciągu 30 dni od zakończenia imprezy. Wzór obowiązującego raportu udostępniany jest przez Centralnego pełnomocnika ds. Safe from Harm.

OCHRONA DANYCHV OSOBOWYCH I WIZERUNKU

Zasady ochrony danych osobowych w Związku Harcerstwa Polskiego opisuje uchwała Główniej Kwatery ZHP dotycząca ochrony danych osobowych. Kluczowe z perspektywy Polityki Safe from Harm są następujące aspekty:

- pozyskane dane osobowe oraz inne informacje muszą zostać zachowane w tajemnicy, rozstrzygnięcia o udostępnieniu danych osobowych np. organom ścigania, powinien dokonywać Administrator Danych Osobowych (ZHP lub właściwa chorągiew),
- w ramach realizacji Polityki może dojść do przetwarzania danych osobowych szczególnej kategorii (danych wrażliwych), należy zapewnić im szczególną ochronę,
- do przetwarzania danych osobowych należy wykorzystywać wyłącznie sprzęt i systemy zatwierdzone przez Administratora Danych Osobowych (ZHP, chorągiew) i spełniające odpowiednie kryteria bezpieczeństwa określone w Polityce Ochrony Danych Osobowych,
- dane osobowe powinny być przetwarzane wyłącznie przez osoby przeszkolone oraz posiadające polecenie do przetwarzania danych osobowych;
- dane osobowe powinny być niezwłocznie usuwane, gdy ustanie powód ich dalszego przechowywania oraz przetwarzania.

Zasady ochrony wizerunku osób zrzeszonych w Związku Harcerstwa Polskiego opisuje dokument „Katalog identyfikacji wizualnej ZHP”.

Kluczowe z perspektywy Polityki Safe from Harm są poniższe zapisy.

- Możliwe jest fotografowanie wyłącznie tych członków i członkiń ZHP, którzy wyrazili na to zgodę (lub wyrazili ją ich prawni opiekunowie). Zgody te są elementem deklaracji członkowskiej i są przechowywane w systemie ewidencji Tipi. Każdorazowo przed zrobieniem zdjęcia należy upewnić się, że taka zgoda została przez daną osobę wyrażona.
- Zgody nie potrzeba wyłącznie w sytuacji, gdy osoby fotografowane stanowią szczegół całości na zgromadzeniu, na imprezie publicznej czy w krajozobrazie. Ważne – nie można rozpowszechniać bez zgody portretowanego jego wizerunku wykadrowanego z większego ujęcia (Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe, Dz.U. 1984 nr 5 poz. 24 – art. 81 i in.). Fotografie wykonywane w trakcie działań harcerskich nie mogą:

- być uwłaczające lub obrażające kogoś,
- pokazywać sytuacji, które bez kontekstu są niewłaściwe (np. pokazują zachowania, które mogą zostać zinterpretowane jako przemoc),
- pokazywać przekroczenia strefy intymnej (np. stroje kąpielowe, bielizna) oraz nagości,
- utrzymywać stereotypów, pokazywać infantylizmu, zachowań i zabaw nieadekwatnych do wieku.

POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI WSKAZUJĄCYCH NA MOŻLIWOŚĆ KRZYWDZENIA

PROCEDURA POSTĘPOWANIA

PROCEDURA POSTĘPOWANIA GDY SPRAWA DOTYCZY DZIECKA

Jeśli otrzymasz informację na temat krzywdzenia dziecka, które jest członkiem albo członkinią ZHP lub jesteś świadkiem takiej sytuacji, masz obowiązek zareagować.

1. Jeśli jesteś w stanie zrobić to bez narażania własnego bezpieczeństwa, odseparuj osobę poszkodowaną od potencjalnego sprawcy przemocy - przerwij sytuację przemocy.
2. Jeśli jesteś świadkiem sytuacji, która nosi znamiona przestępstwa (przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystywanie seksualne lub zagrożenie życia), a osobą poszkodowaną jest dziecko lub osoba z niepełnosprawnością intelektualną, niezwłocznie poinformuj o niej policję, dzwoniąc pod numer 112 lub 997. W rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane ci fakty w sprawie. Pamiętaj, że możesz poprosić o wsparcie swojego bezpośredniego przełożonego lub komendanta hufca.
3. Poinformuj o wystąpieniu sytuacji przemocy odpowiednią osobę:
 - jeśli sytuacja ma miejsce na obozie, zgłoś ją kierownikowi wypoczynku,

- jeśli sytuacja dotyczy osoby z twojego harcerskiego środowiska, zgłoś ją pełnoletniemu bezpośredniemu przełożonemu dziecka oraz komendantowi waszego hufca lub innej, zaufanej osobie w komendzie hufca,
- jeśli sytuacja dotyczy osoby spoza twojego hufca, poproś ją o podanie kontaktu do jej bezpośredniego przełożonego i poinformuj go o zaistniałej sytuacji.

4. Zgłoś sprawę do Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH (poprzez stronę: www.zhp.pl/sfh).
5. Jeśli sprawa, o której się dowiedziałeś, nosi znamiona przestępstwa (przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystywanie seksualne lub zagrożenie życia) złóż zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, kierując sprawę do właściwej jednostki policji bądź prokuratury. W zawiadomieniu należy wskazać znane składającemu zawiadomienie

dane osób pokrzywdzonych oraz sprawcy (sprawców), przedstawiając jednocześnie zwięzły opis zdarzeń (ustalone przez składającego zawiadomienie fakty) oraz podstawy tych ustaleń (dane świadków, kopie dokumentów, itp.). Jeśli jesteś osobą niepełnoletnią lub nie wiesz, jak to zrobić, niezwłocznie poproś komendanta twojego hufca o pomoc w złożeniu zawiadomienia.

GDY SPRAWA DOTYCZY CIEBIE LUB OSOBY DOROSŁEJ

Jeśli doświadczasz przemocy ze strony innego członka lub członkini ZHP, zgłoś tę sprawę poprzez Centralny System Zgłoszeń SFH (poprzez stronę: www.zhp.pl/sfh) oraz poinformuj o niej komendanta twojego hufca lub kierownika wypoczynku, jeśli jesteś uczestnikiem obozu. Zgłoszenie sprawy przez system pozwoli na wsparcie procesu reagowania w twojej sprawie przez dodatkowe osoby, w tym psychologa/psycholożkę ze Strefy Pomocy ZHP. Jeśli sytuacja, której doświadczyłeś/eś, nosi znamiona przestępstwa (przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystywanie seksualne lub zagrożenie życia), pamiętaj, że masz prawo poinformować o niej policję, dzwoniąc pod numer 112 lub 997 oraz składając zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwej jednostki policji bądź prokuratury.

Jeśli jesteś świadkiem sytuacji, w której do przemocy dochodzi pomiędzy dorosłymi członkami ZHP, zgłoś lub zachęć do zgłoszenia jej do Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH (poprzez stronę: www.zhp.pl/sfh). Jeśli osoba poszkodowana nie chce sama zgłosić tej sprawy oraz nie życzy sobie podania jej danych, zgłoś tę sprawę w systemie bez podawania danych osoby poszkodowanej. Pamiętaj, że to do

dorosłej osoby poszkodowanej należy decyzja o zgłoszeniu bądź niezgłoszeniu tej sprawy na policję. Zaoferuj swoją pomoc i wsparcie. Nazwanie wprost przemocy oraz zwrócenie uwagi na jej niewłaściwość jest też formą profilaktyki i wptywa na budowanie kultury naszej organizacji.

Jeśli do sytuacji przemocy doszło w trakcie wydarzenia centralnego lub międzynarodowego, zweryfikuj obowiązujące w trakcie tego wydarzenia przepisy dotyczące zgłaszania przypadków przemocy. Powinny być ci one podane przed rozpoczęciem wydarzenia.

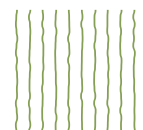

SCHEMAT DZIAŁANIA KOMENDANTA HUFCA/KIEROWNIKA WYPOCZYNKU W PRZYPADKU OTRZYMANIA ZGŁOSZENIA O MOŻLIWOŚCI KRZYWDZENIA

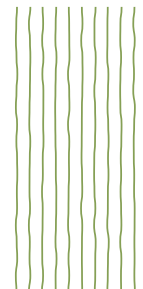
1

Pamiętaj, że to ty odpowiadasz za przeprowadzenie interwencji w tej sprawie – zapoznaj się z wytycznymi dla osoby prowadzącej daną interwencję, które znajdziesz poniżej.

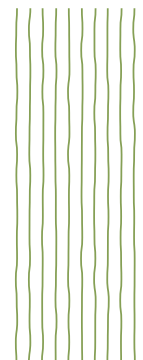
2

Jeśli uważasz, że nie powinieneś prowadzić tej interwencji, ustal, kto będzie ją prowadził. Osoba prowadząca interwencję powinna być pełnoletnia, bezstronna w sprawie. Jeśli to możliwe, powinna być to osoba, do której ma zaufanie pokrzywdzona/y, na przykład osoba, której zgłosiła wystąpienie przemocy. Zastanów się, czy masz w środowisku osoby o kierunkowym wykształceniu, doświadczeniu zawodowym lub kompetencjach, które mogą być pomocne w rozwiązaniu tej sprawy. Upewnij się, że osoba ta wyraża zgodę na pełnienie roli osoby pełniącej interwencję. Przekaż jej informacje na temat sprawy, w tym kopię elektronicznego zgłoszenia do Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH.

3

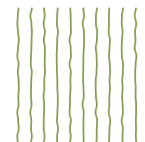
Jeśli sprawa, o której się dowiedziałeś, nosi znamiona przestępstwa (przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystywanie seksualne lub zagrożenie życia), a osobą poszkodowaną jest dziecko, zweryfikuj, czy zostało złożone zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa. Jeśli to się nie stało, złóż je niezwłocznie. Możesz także zostać poproszony o wsparcie w tym zakresie osoby, która dowiedziała się o sytuacji przemocy. Pomóż jej. W takich przypadkach należy brać pod uwagę także zawiadomienie właściwego sądu opiekuńczego o sytuacji dziecka. Ten krok należy rozważyć w każdej sytuacji, która w naszej ocenie wskazuje na krzywdzenie, zaniedbanie dziecka czy też wystąpienie innych okoliczności faktycznych, mogących wskazywać na to, że dobro dziecka jest zagrożone bądź naruszone (np. zauważenie śladów bicia na ciele dziecka, itp.).

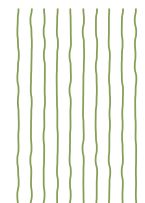
4

Jeśli potencjalnym sprawcą jest osoba pełnoletnia – tymczasowo odsuń ją od pracy z dziećmi (do wyjaśnienia sprawy) lub dorosłymi, których dotyczyło przekroczenie granic. Proceduj sprawę, pamiętając o zasadzie domniemania niewinności (każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona).

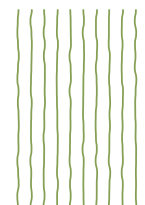
5

Jeśli nie prowadzisz samodzielnie sprawy przekroczenia granic, ponieważ zajmuje się tym osoba przez Ciebie wyznaczona, monitoruj postęp sprawy wraz z osobą prowadzącą interwencję. Zapewnij osobie prowadzącej interwencję wsparcie w toku sprawy – np. psychologiczne, materialne, organizacyjne – które pomoże jej ją rozwiązać. Poinformuj osobę prowadzącą interwencję, że może skorzystać ze wsparcia Strefy Pomocy ZHP (669 116 116, w dni powszednie w godzinach od 15:00 do 21:00).

6

Jeśli zarzuty o wystąpieniu przemocy zostaną potwierdzone, a sprawcą jest dorosły, zweryfikuj czy zasadne i możliwe jest usunięcie go z listy członków ZHP lub zrezygnowanie ze współpracy. Jeśli tak – zrezygnuj ze współpracy z tą osobą. Jeśli jest zasadne, a nie jest możliwe (osoba ta jest instruktorem ZHP), wniesij sprawę do Sądu Harcerskiego. Możesz również zaproponować mu/jej wystąpienie z organizacji lub zrezygnowanie ze współpracy w trybie natychmiastowym.

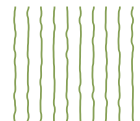
SCHEMAT DZIAŁANIA OSOBY PROWADZĄCEJ INTERWENCJĘ

Definicja: Osoba prowadząca interwencję – właściwy komendant hufca lub kierownik wypoczynku, jeśli do zdarzenia doszło w trakcie wypoczynku. Komendant i kierownik w uzasadnionych przypadkach mogą wyznaczyć inną osobę prowadzącą daną interwencję. W takiej sytuacji, dla wzmocnienia poczucia bezpieczeństwa osoby poszkodowanej, rekomendowane jest, aby osoba prowadząca interwencję była przeciwnej płci niż prawdopodobny sprawca przemocy.

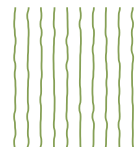
1

Niezwłocznie po ustaleniu, że będziesz odgrywać rolę osoby prowadzącej interwencję w tej sprawie, zapoznaj się z dostępnymi informacjami na temat sytuacji przekroczenia granic.

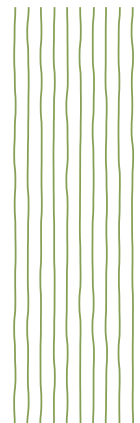
2

Jeśli nie otrzymasz kopii elektronicznego zgłoszenia, zapytaj o to komendanta hufca/kierownika wypoczynku. W sytuacji, kiedy sprawa do tej pory nie została zgłoszona do Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH – zgłoś ją na tym etapie poprzez stronę: www.zhp.pl/sfh. Zgłoszenie sprawy w Systemie daje Ci dostęp do pomocy Strefy Pomocy ZHP oraz Chorągwanego Pełnomocnika ds. SFH w zakresie prowadzenia danej sprawy.

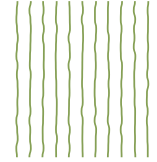
3

Przeprowadź wywiad z osobą poszkodowaną, dbając jednocześnie o jej komfort i bezpieczeństwo. Zbierz informacje dotyczące sytuacji, która się wydarzyła (w tym np. screeny i inne formy dokumentacji cyfrowej, jeśli sytuacja przemocy nastąpiła w sferze wirtualnej). Poznaj okoliczności sytuacji oraz sposób naruszenia granic, którego się dopuszczono. Zapisz informacje o uczestnikach zdarzenia, w tym świadkach oraz wszelkich zaistniałych okolicznościach - niezwłocznie po przeprowadzeniu rozmowy przekaz je do Centralnego Systemu Zgłoszeń. Jeśli wejdiesz w posiadanie materiałów, które dotyczą sprawy noszącej znamiona przestępstwa (np. zdjęcia, maile, kopie dokumentów, przedmioty użyte w trakcie zdarzenia), zabezpiecz je. Jeżeli potrzebujesz przygotować się do takiej rozmowy, pamiętaj, że możesz skorzystać ze wsparcia Strefy Pomocy ZHP (669 116 116, od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00-21:00). Wytyczne dotyczące prowadzenia takich rozmów znajdziesz także w rozdziale: *Wskazówki do prowadzenia rozmów przez osoby prowadzące interwencję w związku z naruszeniami zasad Polityki*.

4

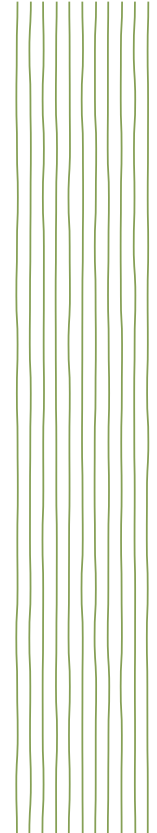
Pamiętaj, że nie wolno podawać danych pokrzywdzonego jak, i domniemanego sprawcy przedstawicielom mediów i osobom postronnym. Zadbaj o poufność podejmowanych przez siebie działań. Proceduj sprawę, pamiętając o zasadzie domniemania niewinności (każdego uważa się za niewinnego, dopóki jego wina nie zostanie stwierdzona) — nie osądzaj, nie plotkuj. Staraj się unikać określenia typu ofiara, napastnik, sprawca.

5

W ciągu maksymalnie 72 godzin od pojawienia się sprawy w Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH, Strefa Pomocy ZHP skontaktuje się z tobą, aby wesprzeć cię w przeprowadzeniu działań interwencyjnych i opracowaniu planu działania. Postaraj się opracować go w ciągu maksymalnie trzech dni od otrzymania informacji o możliwości krzywdzenia. Plan działania może uwzględniać następujące kroki:

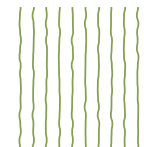
- Przeprowadź rozmowę z opiekunem/opiekunami pokrzywdzonego dziecka, jeśli zgłoszona sytuacja dotyczyła przemocy, a nie jednorazowego przekroczenia granic. Poinformuj ich o zaistniałej sprawie oraz dalszych krokach, które zostaną w ramach niej podjęte.
- Jeżeli istnieje taka potrzeba, poinformuj opiekunów dziecka o placówkach i instytucjach, w których może otrzymać pomoc specjalistyczną (wskazówki znajdziesz w rozdziale: *Formy wsparcia dla dzieci i dorosłych — przekierowania poza organizację*).
- W sytuacji, gdy sprawcą przemocy jest osoba nieletnia, przeprowadź także rozmowę o zaistniałej sytuacji z opiekunami sprawcy.
- Jeśli zgłoszona sprawa dotyczy wystąpienia jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (np. krzyk, niestosowne komentarze), przeprowadź rozmowę dyscyplinującą z osobą podejrzaną o krzywdzenie.
- Jeśli w zgłoszonej sprawie osobą poszkodowaną jest dorosły, zapewnij mu dostęp do niezbędnych informacji dotyczących miejsc, w których może uzyskać wsparcie lub nadać dalszy bieg sprawie już poza organizacją. Zapewnij osobę poszkodowaną, że może w każdej chwili skorzystać ze wsparcia Strefy Pomocy ZHP.
- Jeśli zgłoszona sprawa dotyczy podejrzenia poważnego zaniedbania dziecka i nienależytego sprawowania władzy rodzicielskiej, poinformuj o niej Ośrodek Pomocy Społecznej.

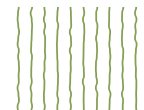
6

Jeśli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest osoba pełnoletnia, odsuń ją tymczasowo – do momentu wyjaśnienia sprawy - od możliwości pracy z dziećmi i młodzieżą. Jeśli nie jest to w zakresie twoich kompetencji, zweryfikuj, czy zostało to wykonane przez bezpośredniego przełożonego tej osoby (np. komendanta hufca).

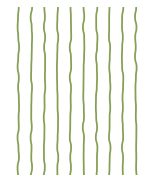
7

Zrealizuj opracowany plan działania.

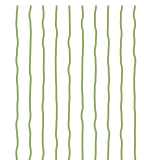
8

Informacje o podejmowanych działaniach i rozmowach załączaj w wersji elektronicznej w Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH, tak, aby w jednym miejscu gromadzone były wszystkie informacje dotyczące sprawy. Nie prowadź dodatkowej archiwizacji dokumentacji w tej sprawie – jedyne miejsce, w którym powinny znajdować się informacje o jej przebiegu to Centralny System Zgłoszeń SFH.

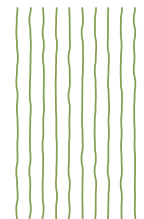
9

Gdy sprawcą jest instruktor ZHP i w toku zbierania informacji dotyczących sprawy potwierdzisz wielokrotne wystąpienie innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (np. krzyk, niestosowne komentarze) **względem osób niepełnoletnich**, zgłoś sprawę do właściwego Sądu Harcerskiego.

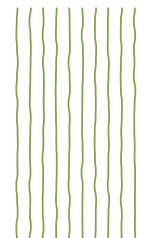
10

W przypadku, w którym osobą poszkodowaną jest **osoba dorosła**, a sprawcą instruktor ZHP, zwróć jej uwagę na możliwość (oprócz zgłoszenia przez Centralny System Zgłoszeń sytuacji przekroczenia granic) złożenia sprawy do Sądu Harcerskiego, a także na możliwość złożenia wniosku o zastosowanie przez właściwego komendanta hufca, komendanta chorągwi bądź Naczelnika ZHP środka przewidzianego w § 27 ust. 4 Statutu ZHP – zawieszenie w pełnieniu określonych funkcji lub w prawach członka ZHP.

11

Pamiętaj, że każda przeprowadzona interwencja jest formą profilaktyki występowania takich zdarzeń w ZHP, a twoja praca jest ważna dla całej organizacji. Prowadząc interwencję na każdym etapie możesz skorzystać ze wsparcia swojego przełożonego oraz wsparcia psychologicznego, świadczonego przez Strefę Pomocy ZHP (od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00 – 21:00 pod numerem telefonu 669 116 116). Jeśli nie masz pewności co do kroków, które należy podjąć lub sposobu przeprowadzenia rozmów w ramach danej sytuacji, skonsultuj swoje działanie ze Strefą Pomocy ZHP.

MOŻLIWE SANKCJE WYNIKAJĄCE Z PRZEKROCZENIA GRANIC

W zależności od dokonanego czynu mogą zostać podjęte różne działania. Mogą one być powtórzone lub występować równolegle. Przykładowe konsekwencje potwierdzonych sytuacji przekroczenia granic lub przemocy:

- rozmowa dyscyplinująca,
- ustne lub pisemne upomnienie,
- wskazanie do ukończenia szkolenia,
- zwolnienie z pełnionej funkcji,
- czasowe lub stałe odsunięcie od możliwości pracy z dziećmi,
- zawieszenie w prawach członkowskich ZHP,
- usunięcie z organizacji,
- w przypadku spraw procedowanych poza organizacją – odpowiedzialność karna lub cywilnoprawna.

Pamiętaj, że działania podjęte w wyniku wystąpienia sytuacji przekroczenia granic lub przemocy mają na celu również zapobieganie wystąpieniu podobnych sytuacji w przyszłości. Jednocześnie są one wyrazem braku zgody na przemoc w Związku Harcerstwa Polskiego.

DZIAŁANIA, KTÓRE ZOSTANĄ PODJĘTE PRZEZ STREFĘ POMOCY PO OTRZYMANIU INFORMACJI O MOŻLIWOŚCI KRZYWDZENIA (TELEFONICZNIE BĄDŹ PRZEZ CENTRALNY SYSTEM ZGŁOSZEŃ)

- Zapoznanie się z materiałem dotyczącym sprawy umieszczonym w Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH lub zebranie wywiadu w trakcie otrzymania telefonicznego zgłoszenia.
- Kategoryzacja sprawy: określenie kategorii tego, się wydarzyło. Zaznaczenie informacji do wiadomości Rzecznika Prasowego ZHP, jeśli jest to zasadne ze względu na charakter sprawy.
- Jeśli w zgłoszeniu nie ma informacji o osobie prowadzącej interwencję, kontakt z właściwym dla sprawy komendantem hufca/kierownikiem wypoczynku. Jeśli ze względu na informacje dotyczące sprawy zasadne jest ominięcie poziomu hufca, wykonanie telefonu do właściwego Chorągwanego pełnomocnika ds. SFH. Odnotowanie w systemie przebiegu rozmowy, w tym w szczególności danych kontaktowych interwenta. Jeśli interwent nie został wyznaczony, wsparcie w jego wytypowaniu.

- Jeśli dana sprawa nosi znamiona przestępstwa, powinna nastąpić weryfikacja, czy doszło do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Jeśli weryfikacja ta da wynik negatywny – zawiadomienie takie powinno zostać niezwłocznie złożone.
- Dodanie osoby prowadzącej interwencję jako strony w zgłoszeniu podejrzenia krzywdzenia, tak, aby mogła dodawać na bieżąco informacje o postępie sprawy bezpośrednio w systemie.
- Wykonanie w ciągu maksymalnie 72 godzin telefonu do osoby prowadzącej interwencję. Wsparcie osoby prowadzącej interwencję w zakresie przygotowania planu działania.
- Odnotowanie w systemie wyniku przeprowadzonej rozmowy telefonicznej (podjęte już działania, opracowany plan działania, wytyczne dotyczące kolejnego kontaktu).
- Wykonanie telefonu do osoby, która zgłosiła podejrzenie krzywdzenia dziecka w systemie (jeśli są pozostawione dane kontaktowe). Zweryfikowanie jej stanu psychicznego i poinformowanie o możliwości skorzystania z pomocy w ramach działania Strefy Pomocy ZHP.
- Bieżące monitorowanie postępu sprawy.
- W przypadku wykrycia braku postępu sprawy, kontakt z Chorągwanym pełnomocnikiem ds. SFH w celu ustalenia dalszych kroków działania.
- Zamknięcie sprawy w systemie po jej rozwiązaniu.

DZIAŁANIA, KTÓRE MOGĄ BYĆ PODJĘTE PRZEZ CHORĄGWIANEGO PEŁNOMOCNIKA DS. SFH W PRZYPADKU ZGŁOSZENIA PRZEZ CENTRALNY SYSTEM ZGŁOSZEŃ MOŻLIWOŚCI KRZYWDZENIA, DO KTÓREJ DOSZŁO NA TERENIE DANEJ CHORĄGWI

Zadaniem Chorągwanego pełnomocnika ds. SFH jest monitorowanie postępu sprawy oraz zapewnienie wsparcia proceduralnego i informacyjnego, jeśli będzie to konieczne. Chorągwanym pełnomocnikiem ds. SFH może także być osoba prowadząca interwencję lub wyznaczyć inną osobę prowadzącą interwencję. Taka sytuacja może nastąpić, jeśli do sytuacji nadużycia dojdzie na poziomie zespołów instruktorskich chorągwi lub jeśli zasadne będzie ominięcie w podejmowanej interwencji poziomu hufca. Do głównych zadań Chorągwanego pełnomocnika ds. SFH należy monitorowanie przeszkolenia z zakresu niniejszej Polityki (certyfikowany kurs) członków i członkiń ZHP w chorągwi oraz zapewnianie edukacji o Safe from Harm dla hufców w regionie.

- Zapoznanie się z materiałem dotyczącym sprawy umieszczonym w Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH.
- Jeśli dla dobra sprawy zasadne jest ominięcie współpracy z komendą hufca (np. potencjalnym sprawcą jest osoba z komendy lub osoba pozostająca w bliskiej relacji z nimi; komenda podjęta już w przeszłości działania, które nie przyniosły zamierzonego skutku i potrzebuje wsparcia), wyznaczenie osoby, która podejmie interwencję i będzie koordynowała proces do zakończenia sprawy.
- Jeśli potencjalnym sprawcą przemocy jest osoba z komendy hufca, poinformowanie o zaistniałej sytuacji Komendanta/ki Chorągwi.

- Jeśli sprawa dotyczy osoby pełnoletniej i otrzymała w Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH kategorię „podejrzenie przemocy” – weryfikacja, czy osoba ta została czasowo odsunięta od możliwości pracy i kontaktu z dziećmi i młodzieżą.
- Jeśli dana sprawa nosi znamiona przestępstwa, weryfikacja, czy doszło do złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Jeśli weryfikacja ta da wynik negatywny – zawiadomienie takie powinno zostać niezwłocznie złożone. Informacja o tym, czy zostało to wykonane, będzie się znajdować w Centralnym Systemie Zgłoszeń.
- Wsparcie (proceduralne, informacyjne) interwenta w zakresie podejmowanych działań, jeśli nastąpi taka konieczność. Prośba o udzielenie wsparcia na miejscu może zostać wystosowana przez Strefę Pomocy ZHP.
- Weryfikacja, czy w momencie potwierdzenia winy sprawcy, został on na stałe odsunięty od możliwości pracy z dziećmi i młodzieżą (jeśli by to rekomendacją w zaistniałej sytuacji).

KOMUNIKACJA KRYZYSOWA

Zasady w zakresie komunikacji kryzysowej w Związku Harcerstwa Polskiego opisuje uchwała Głównej Kwatery ZHP dotycząca zasad udzielania informacji mediom i zarządzania kryzysowego.

Rzecznik prasowy ZHP otrzymuje od Strefy Pomocy ZHP informacje o wszystkich zgłoszeniach Safe from Harm noszących znamiona przestępstwa oraz o sytuacjach, do których doszło w miejscach publicznych, a którymi mogą zainteresować się media.

Jeśli sytuacja przekroczenia granic nosi znamiona przestępstwa i dowiedziały się o niej media, niezwłocznie skontaktuj się z rzecznikiem prasowym

ZHP – rzecznik@zhp.pl, tel. 601 246 164. Nie podejmuj kontaktu z mediami bez wcześniejszej konsultacji i uczul na to samo wszystkie osoby, którym wiadomo o sytuacji. Nie podawaj danych osobowych ani informacji pozwalających na identyfikację uczestników zdarzenia.

Jeśli zostaniesz zaskoczony/a pytaniami od mediów, pamiętaj o następujących zasadach (zgodnie z przytoczoną powyżej uchwałą):

- **zawsze mów prawdę – nie przeinaczaj i nie ukrywaj faktów,**
- **nie „gdybaj” i nie snuj domysłów, bo twoje spekulacje mogą zostać wzięte za fakty,**
- **zawsze bądź uprzejmy,**
- **okaż współczucie poszkodowanym i ich rodzinom – nie bój się, że takie zachowanie zostanie uznane za przyznanie się do winy,**
- **rzetelnie odpieraj krytykę.**

W kontaktach z mediami:

- **nie bagatelizuj ani nie przejawiaj sytuacji,**
- **nie daj się sprowokować dziennikarzom,**
- **nigdy nie mów „bez komentarza”, bo to sugeruje, że masz coś do ukrycia, zamiast tego powiedz: „w tej chwili nie mam żadnych dodatkowych informacji”,**
- **nie wygłaszaj subiektywnych opinii i ocen,**
- **gdy mówisz o kryzysie, pamiętaj o priorytetach: najważniejsi są ludzie, następnie środowisko, a na końcu nieruchomości, ruchomości i konsekwencje finansowe,**
- **nie daj się ponieść emocjom, zachowaj spokój,**
- **nie pozwól przeinaczać swoich wypowiedzi,**
- **nie używaj harcerskiego języka niezrozumiałego dla „cywili” – osób spoza organizacji.**

WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMÓW PRZEZ OSOBY PROWADZĄCE INTERWENCJE W ZWIĄZKU Z NARUSZENIAMI ZASAD POLITYKI SAFE FROM HARM

1. Zadbaj o komfortową przestrzeń do przeprowadzenia tej rozmowy – bezpieczną i poufną. Nie pozostawaj jednak sam na sam z rozmówcą w odosobnionym, zamkniętym pomieszczeniu. Jeżeli chcesz porozmawiać na osobności, wybierz miejsce z daleka widoczne przez osoby trzecie i poinformuj resztę kadry o planowanej rozmowie (jeśli dotyczy). Zapewnij osobę, z którą rozmawiasz, że może ci ufać i że twoim celem jest jej pomóc.
2. Jeśli rozmawiacie po raz pierwszy w danej sprawie, poinformuj rozmówcę o swojej roli w procesie – np. „jestem osobą odpowiedzialną za przeprowadzenie interwencji w sprawie sytuacji, która cię spotkała”, „Moją rolą jest zaplanowanie i podjęcie konkretnych działań w związku z zaistniałą sytuacją.”, „Moim zadaniem jest ci pomóc na miarę moich możliwości”. Dostosuj sposób, w jaki się przedstawiasz, do sytuacji, wieku, emocji, funkcji rozmówcy.
3. Podaj cel prowadzonej rozmowy. W zależności od sytuacji i momentu, w którym rozmowa ta się odbywa, może to być: poznanie sytuacji przemocy, tak, aby ustalić plan działania; wsparcie osoby, która doświadczyła przemocy; zebranie dodatkowych informacji w sprawie.
4. W trakcie rozmowy używaj języka pozbawionego ocen i etykiet, dostosowanego do poziomu rozwoju twojego rozmówcy (w inny sposób będziesz prowadzić rozmowę z dzieckiem, w inny z dorosłym). Traktuj każdego rozmówcę z poszanowaniem

jego godności, bez względu na jego wiek, pochodzenie, wygląd czy przekonania. W trakcie rozmowy z potencjalnym sprawcą przemocy pamiętaj o zasadzie domniemania niewinności. Pozwól potencjalnemu sprawcy opowiedzieć swoją wersję wydarzeń. Nie komentuj jego wypowiedzi. Masz prawo nie zgadzać się z twoim rozmówcą, jednak do momentu ustalenia faktów nie pozwól, by twoje uprzedzenia wpłynęły na ocenę danej sytuacji.

5. Zachowaj spokój w sytuacji, o której ustyszałeś/aś – postaraj się nie wpaść w panikę, mimo że masz prawo się denerwować, jeśli sprawa, o której stuchasz jest trudna. Postaraj się być jak najbardziej spokojny/a w kontakcie, tak, aby pomóc uzyskać spokój osobie, która potrzebuje twojego wsparcia.
6. W trakcie rozmowy skup się na słuchaniu. Nie przerywaj swojemu rozmówcy, ale również nie zarzucaj go ciągłymi pytaniami (nie twórz poczucia, że jest na przesłuchaniu). Podkreśl, że bierzesz na poważnie sytuację, o której stuchasz.
7. Nie zaprzeczaj emocjom i doświadczeniom osoby, z którą rozmawiasz, nawet, jeśli trudno jest ci je zrozumieć. Stwierdzenia, których możesz użyć, aby uznać emocje, które przeżywa twój rozmówca, to na przykład:
 - a) Jak tak ciebie słucham, to wyobrażam sobie, że czujesz złość/smutek/lęk
 - b) Słyszę, że to musi być dla ciebie trudne...
 - c) Nie dziwię się, że w tej sytuacji czujesz się bezradny/zagubiony/niepewny
8. W trakcie rozmowy z osobą pokrzywdzoną nie zadawaj pytań, które mogą zostać uznane za przerzucanie odpowiedzialności za zaistniałą sytuację na nią (np. „czy w jakiś sposób go/ją sprowokowałaś?”). Podkreśl, że doceniasz jej/jego odwagę, by ci o tym opowiadać.

9. Ustal przebieg wydarzeń, o których opowiada ci osoba. Zapisz to, o czym stuchasz, tak, aby po zakończeniu rozmowy być pewnym/ą faktów w niej poznanych. Aby upewnić się, że dobrze rozumiesz to co zostało ci powiedziane, użyj parafrazy – powtórz własnymi słowami to, co zostało ci powiedziane (np. to, co zanotowałaś/eś z tej wypowiedzi).
10. Pamiętaj, że w trakcie prowadzenia rozmowy nie będziesz w stanie rozwiązać problemu danej osoby – nie obiecuj tego. Podaj natomiast kolejne kroki, które wykonasz. Informuj swoich rozmówców o tym, w jaki sposób będzie wyglądał dalszy przebieg procesu: z kim będziesz rozmawiać, jakie działania podejmiesz. Jeśli potrzebujesz czasu, aby przemyśleć lub skonsultować dalsze kroki, nie bój się o tym powiedzieć i podaj konkretny termin, w którym wrócisz do danej osoby z informacją zwrotną. Następnie dotrzyмай danego słowa.
11. Po każdej rozmowie sporządź elektroniczną notatkę służbową, zawierającą informacje o przebiegu rozmowy, ustalonych faktach, zaplanowanych działaniach. Notatkę tę niezwłocznie przekaz do Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH.

FORMY WSPARCIA DLA DZIECI I DOROSŁYCH - PRZEKIEROWANIA POZA ORGANIZACJĘ

Związek Harcerstwa Polskiego jest organizacją wychowawczą, której zadaniem jest wspieranie młodego człowieka we wszechstronnym rozwoju. W ramach struktur organizacji nie jest więc możliwe wszechstronne zapewnienie opieki osobie, która doświadcza w danym momencie trudności.

Aby być w stanie skutecznie pokierować osobę pokrzywdzoną lub jej rodzica dalej, opracowana została stale aktualizowana informacja o dostępnych w Polsce instytucjach pomocowych oraz sytuacjach, w których zasadne jest z nich skorzystanie. Lista instytucji profesjonalnie zajmującym się wsparciem jest dostępna pod linkiem: <https://gkzhp.sharepoint.com/SitePages/Safe-From-Harm.aspx>

BAZA TA ZAWIERA INFORMACJE O (MIĘDZY INNYMI):

- Ośrodkach/Punktach Interwencji Kryzysowej,
- Ośrodkach pomocy rodzinie/ Ośrodkach Pomocy Społecznej,
- Dziennych Ośrodkach Terapii,
- Centrach leczenia uzależnień,
- Szpitalach i Pogotowiach Psychiatrycznych,
- Poradniach psychologiczno-pedagogicznych,
- Przychodniach psychologicznych,
- Pogotowiach Opiekuńczych/Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych typu socjalizacyjnego,
- Młodzieżowych ośrodkach wychowawczych,
- Psychologach, psychoterapeutach, psychiatrach,
- Dostępnych telefonicznych liniach wsparcia, specjalizujących się w konkretnych sprawach,
- Procedurach, w tym procedurze Niebieskiej Karty oraz procedurze zgłaszania zawiadomienia o prawdopodobieństwie popełnienia przestępstwa.

IV.

STANDARDY FUNKCJONOWANIA POLITYKI I EWALUACJA

STANDARD FUNKCJONOWANIA POLITYKI SAFE FROM HARM W ORGANIZACJI

Standard funkcjonowania Polityki Safe from Harm w Związku Harcerstwa Polskiego opiera się na następujących filarach, które opisują minimalny standard obowiązujący w organizacji. Szczegółowy plan stosowania Polityki określany jest przez Główną Kwaterę ZHP. Polityka Safe from Harm jest poddawana corocznej ewaluacji.

I. ZAPEWNIENIE WSZECHSTRONNYCH I ŁATWO DOSTĘPNYCH MATERIAŁÓW EDUKACYJNYCH Z ZAKRESU SAFE FROM HARM:

- opracowane jest szkolenie online z zakresu Safe from Harm, obowiązkowe dla każdego pełnoletniego członka ZHP oraz osób niepełnoletnich pełniących funkcję drużynowego/drużynowej,
- opracowana jest informacja o Safe from Harm, która jest udostępniana wszystkim członkom organizacji, w tym dzieciom i młodzieży,
- Polityka Safe from Harm zawiera Kodeks Dobrych Zachowań w wersji zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci,
- opracowane są konspekty i formy pracy do wykorzystania w trakcie śródrocznej działalności drużyn i gromad z zakresu praw dziecka, przeciwdziałaniu krzywdzeniu i reagowaniu na nie, możliwe do przeprowadzenia w każdej grupie wiekowej,
- obowiązkowym elementem próby harcerki/harcerza oraz zbiórek pierwszego miesiąca w gromadach zuchowych jest edukacja z zakresu przeciwdziałania krzywdzeniu oraz reagowania na nie,

- każdy niepełnoletni członek/członkini ZHP niezwłocznie po przystąpieniu zostaje powiadomiony o zasadach Safe from Harm,
- opracowane są wytyczne dotyczące bezpieczeństwa podczas organizacji dużych wydarzeń programowych,
- opracowany jest materiał przedstawiający założenia Polityki Safe from Harm dla dorosłych niebędących członkami Związku Harcerstwa Polskiego,
- opracowane są wytyczne dotyczące prowadzenia zajęć programowych zapewniających bezpieczne środowisko,
- opracowane i prowadzone są szkolenia dotyczące bezpieczeństwa w sieci,
- opracowane są rozszerzone szkolenia z zakresu Safe from Harm, dedykowane m.in. przedstawicielom Sądów Harcerskich, Chorągwiowym pełnomocnikom ds. Safe from Harm itd.

II. NIEPEŁNOLETNI CZŁONKOWIE I CZŁONKINIE ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO WIEDZA, JAKIE ZACHOWANIA SĄ PRZEKROCZENIEM GRANIC, A JAKIE NIE:

- dostępne są materiały edukacyjne dla niepełnoletnich członków i członkiń ZHP z zakresu zapisów Polityki Safe from Harm,
- Kodeks Dobrych Zachowań jest opracowany w wersji dla dzieci,
- dostępne są konspekty zbiorów dostosowanych do różnych grup wiekowych, których celem jest zwiększanie świadomości na temat możliwości reagowania w przypadku przekroczenia granic,
- program harcerski wspiera tworzenie bezpiecznego środowiska oraz dbania o godność każdego człowieka.

III. KAŻDY PEŁNOLETNI CZŁONEK ORGANIZACJI ORAZ NIEPEŁNOLETNIE OSOBY PODEJMUJĄCE SIĘ PRACY WYCHOWAWCZEJ SĄ PRZESZKOLONE Z ZAKRESU SAFE FROM HARM:

- znają zapisy Polityki Safe from Harm w tym zasady wynikające z Kodeksu Dobrych Zachowań, wprowadzony jest obowiązek ukończenia certyfikowanego internetowego kursu Safe from Harm, otwartego dla wszystkich członków i członkiń organizacji,
- podlegają weryfikacji w odpowiednich rejestrach zgodnie z procedurami prawa polskiego (w tym np.: KRK, Rejestr Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym),
- obligatoryjnie kończą dodatkowe, dedykowane szkolenie z zakresu Safe from Harm przed wydarzeniami programowymi na poziomie ogólnopolskim,
- w ramach standardów kursów, przygotowujących na funkcje instruktorskie, uwzględnione są obowiązkowe zajęcia z zakresu Polityki Safe from Harm,

- organizowane są cykliczne formy kształceniowe, pogłębiające zrozumienie zapisów Polityki Safe from Harm (min. raz na dwa lata).

IV. ZAPEWNIENIE ŁATWO DOSTĘPNEGO NARZĘDZIA DO SKŁADANIA ZGŁOSZEŃ:

- stworzony został otwarty formularz, uwzględniający możliwość anonimowego zgłoszenia, który służy do zgłaszania sytuacji przekroczenia granic dostępny na stronie: www.zhp.pl/sfh,
- każda sprawa dotycząca przekroczenia granic znajduje się w zamkniętym Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH, obsługiwany przez Strefę Pomocy ZHP (wgląd do konkretnych spraw posiadają także osoby prowadzące interwencję oraz Chorągwi Petnomocnicy SFH),
- wiedza i informacja o systemie raportowania jest łatwo dostępna dla każdego członka i członkini ZHP.

V. SYSTEM SAFE FROM HARM UMOCOWANY JEST W STRUKTURZE I DOTYCHCZAS UŻYWANYCH NARZĘDZIACH:

- wdrożenie Polityki Safe from Harm następuje na wszystkich szczeblach struktury,
- mianowany jest petnomocnik GK ZHP ds. Safe from Harm, odpowiedzialny za koordynację procesu wdrożenia i aktualizowania Polityki,
- mianowani są Chorągwi Petnomocnicy ds. Safe from Harm odpowiedzialni za monitorowanie wdrażania postanowień Polityki na terenie chorągwi,
- każdy opis funkcji wychowawczej zawiera zapis o odpowiedzialności za zapewnienie młodemu ludziom bezpiecznego środowiska działania,

- do obsługi i wsparcia realizacji zgłoszeń wykorzystana jest telefoniczna linia wsparcia psychologicznego – Strefa Pomocy ZHP,
- informacja o posiadanym certyfikacie Safe from Harm jest przechowywana w systemie ewidencji Tipi.

VI. ZAPEWNIONY JEST DOSTĘP DO NARZĘDZI WSPIERAJĄCYCH ZDROWIE PSYCHICZNE DLA CZŁONKÓW ZHP:

- każdy członek/członkini ZHP może skorzystać z darmowego, telefonicznego wsparcia psychologicznego w ramach działania Strefy Pomocy ZHP (669 116 116),
- organizowane są szkolenia mające na celu zwiększanie świadomości w zakresie zdrowia psychicznego,
- dostępne są materiały programowe, które można wykorzystać w ramach pracy jednostek, które koncentrują się na zagadnieniach związanych ze zdrowiem psychicznym,
- cyklicznie publikowane są materiały dotyczące zdrowia i dobrostanu psychicznego członków organizacji.

WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI W ZAKRESIE REALIZOWANIA POSTANOWIEŃ POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Rodzice (opiekunowie prawni) członków ZHP, są informowani o zasadach zawartych w Polityce Safe from Harm w momencie wyrażania zgody na przynależność dziecka do ZHP – informacja o Polityce znajduje się w zgodzie na przynależność. Informacja taka wskazuje także na sposób, w jaki można się zapoznać z pełnym tekstem niniejszej Polityki. W tych przypadkach, w których uzyskanie członkostwa w ZHP nie wymaga zgody rodziców (opiekunów prawnych) dziecka – dotyczy to tych przypadków, w których o członkostwo w organizacji ubiega się osoba, która ukończyła 16 rok życia, konieczne jest podanie danych osobowych rodziców oraz danych kontaktowych do nich, celem zrealizowania wobec nich obowiązku umożliwienia im zapoznania się z treścią niniejszej Polityki.

Rodzice małoletnich dzieci (niezależnie od ich wieku) zrzeszonych w ZHP mają możliwość zapoznania się z zasadami opisanymi w Polityce ochrony bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i dorosłych w ZHP.

Treść Polityki oraz poradnictwo w jej temacie dla rodziców (opiekunów prawnych) dostępne jest na

otwartej stronie ZHP: www.zhp.pl/sfh. Znajdują się tam wszystkie informacje niezbędne do zrozumienia zapisów Polityki (skrótowe) oraz pełny dokument. Została opracowana broszura informacyjna dla rodziców w formacie pozwalającym na jej wydruk.

W przypadku rodziców (opiekunów prawnych) aktywnie włączających się w działania harcerskich jednostek, a nie będących jednocześnie członkami ZHP, obowiązują ich te same zasady co inne osoby dorosłe. Zasady te opisane są w rozdziale *Wydarzenia*.

OBIEG I PRZECHOWYWANIE DOKUMENTACJI

Dokumentacja dotycząca zgłoszeń naruszenia zasad Polityki Safe from Harm przechowywana jest wyłącznie w Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH. Nie są tworzone ani przechowywane papierowe kopie dokumentacji.

Dokumentacja przechowywana w systemie może zawierać:

- dane zawarte w formularzu zgłoszeniowym (zgodnie z treścią formularza),
- dane kontaktowe uczestników zdarzenia (imię i nazwisko, telefon, e-mail, informacja o przynależności do danego środowiska ZHP),
- klasyfikację danego zgłoszenia,
- notatki przedstawiające przebieg zdarzenia,
- notatki przedstawiające plan działania,
- notatki przedstawiające informacje o wykonanych działaniach interwencyjnych w związku z daną sprawą i/lub przekierowaniu sprawy poza organizację.

Dokumentacja taka przechowywana jest w systemie przez okres do 3 lat.

Na podstawie danych przechowywanych w systemie co najmniej raz w roku tworzone będą poufne

zanonimizowane raporty (nie zawierające danych osobowych), przedstawiające statystyki związane ze zgłoszeniami spraw przekroczenia granic w ZHP.

MONITORING STOSOWANIA I EWALUACJA POLITYKI

Ewaluacja jest prowadzona w trybie ciągłym poprzez zbieranie informacji na temat funkcjonowania Polityki Safe from Harm w Związku Harcerstwa Polskiego.

Podstawowym i głównym sposobem zbierania informacji zwrotnej jest zadawanie pytań członkom i członkiniom organizacji. Dzieje się to dwutorowo:

- a) Poprzez otwarty formularz na stronie internetowej, poświęconej Safe from Harm
- b) Poprzez ankietę, będącą integralnym elementem szkolenia z zakresu Safe from Harm.

Przykładowe pytania:

1. Który raz masz kontakt z Polityką Safe from Harm?
2. Czy w trakcie swojej dotychczasowej działalności w ZHP zaobserwowałaś/eś naruszenie zasad Polityki Safe from Harm? (jeśli tak: Czy zgłosiłaś je/wiesz, że zostało zgłoszone?)
3. Czy masz trudności z przestrzeganiem któregoś z zapisów Polityki? Którego? Dlaczego?
4. Czy masz uwagi do Polityki Safe from Harm? Jakiej?
5. Jaki punkt/zagadnienie należałoby do niej włączyć? Dlaczego? Czy proponujesz jakieś konkretne zapisy?
6. Czy uważasz, że jakiś punkt/zagadnienie należałoby usunąć? Jaki? Dlaczego?
7. Czy jakiś obszar Polityki należałoby zmienić? Jaki? Dlaczego? W jaki sposób?

Monitoring stosowania Polityki funkcjonuje w następujący sposób na poszczególnych szczeblach organizacji:

POZIOM STRUKTURY	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	SPOSÓB MONITOROWANIA POSTANOWIEŃ POLITYKI
HUFIEC	Komendant hufca	<p>Raz w miesiącu oraz dodatkowo w momencie mianowania na funkcję instruktorską:</p> <ul style="list-style-type: none"> Weryfikacja posiadania ważnego certyfikatu SFH przez osoby pełnoletnie lub mianowane na funkcję drużynowego/drużynowej.
CHORĄGIEW	Pełnomocnik ds. SFH	<p>Raz w miesiącu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Weryfikacja posiadania certyfikatów przez pełnoletnich członków i członkinie ZHP oraz niepełnoletnich drużynowych na podstawie raportu wygenerowanego z ewidencji Tipi; Przesłanie do komendy danego hufca informacji o brakujących certyfikatach w celu ich uzupełnienia; Generowanie statystyk przedstawiających procentowy udział osób posiadających certyfikaty w danej chorągwi; Monitorowanie statusów spraw związanych z naruszeniami Polityki w Centralnym Systemie Zgłoszeń SFH; <p>Raz w roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizowanie statystyk dotyczących zgłoszeń na terenie chorągwi w celu dostosowania oferty szkoleniowej i edukacyjnej.
CENTRALNY / GK ZHP	Pełnomocnik ds. SFH	<p>Adekwatnie do ogólnopolskich wydarzeń programowych organizowanych na poziomie centralnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> Weryfikacja wymaganych zadań wynikających z Polityki Safe from Harm; <p>Raz na kwartał:</p> <ul style="list-style-type: none"> Weryfikacja statystyk dotyczących posiadania ważnego certyfikatu SFH przez osoby pełnoletnie oraz drużynowych; Weryfikacja konieczności podjęcia działań naprawczych w chorągwiach, w których wykryto problem z certyfikacją; Weryfikacja informacji zawartych w ankiecie ewaluacyjnej w ramach certyfikacji; <p>Raz do roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analiza poufnego, zanonimizowanego raportu z Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH, dotyczącego spraw przekroczenia granic w całej Polsce; Ocena zasadności aktualizacji Polityki (weryfikacja przepisów prawa, zasad obowiązujących w organizacji, doświadczeń z dotychczasowego działania systemu); Weryfikacja istnienia zaplanowanych wydarzeń dotyczących SFH (szkolenia stacjonarne, konferencja).

SAFE FROM HARM W STRUKTURZE ZHP. ZAKRES ZADAŃ I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Polityka Safe from Harm jest stosowana bez wyjątku na każdym poziomie organizacji (hufiec, chorągiew, Główna Kwatera). Zakres zadań realizowanych przez osoby na różnych szczeblach organizacyjnych w ramach Polityki Safe from Harm opisuje poniższa tabela.

FUNKCJA/ROLA	POZIOM STRUKTURY	KLUCZOWE ZADANIA W KONTEKŚCIE POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA SAFE FROM HARM
GŁÓWNA KWATERA ZHP	Centralny/GK ZHP	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjmuje Politykę Safe from Harm w postaci uchwały • Publikuje Politykę Safe from Harm; • Odpowiada za działania komunikacyjno-informacyjne dotyczące Safe from Harm; • Rozstrzyga w sposób wiążący wątpliwości dotyczące interpretacji zapisów Polityki; • Mianuje pełnomocnika GK ZHP ds. Safe from Harm; • Tworzy wewnętrzne procedury dotyczące sposobów reagowania wobec podejrzenia przekroczenia granic.
RADA NACZELNA	Centralny/GK ZHP	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoruje czy kwestie związane z bezpieczeństwem dzieci są uwzględnione w działalności wychowawczej ZHP; • Przyjmuje sprawozdania z realizacji Polityki dzieci.
PEŁNOMOCNIK GK ZHP DS. SAFE FROM HARM	Centralny/GK ZHP	<ul style="list-style-type: none"> • Koordynuje proces wdrażania Polityki Safe from Harm w organizacji; • Koordynuje i nadzoruje prace zespołów zaangażowanych w realizację zapisów w zakresie Polityki Safe from Harm; • Koordynuje prace pełnomocników Chorągwiowych ds. SFH; • Współpracuje ze specjalistami z innych obszarów (np. prawnicy, RODO, IT itp.) w zakresie realizacji i aktualizacji zapisów Polityki; • Odpowiada za utrzymanie standardu funkcjonowania i ewaluację Polityki SFH, m.in. tworzenie cyklicznego planu działania; • Inicjuje coroczne spotkanie ewaluacyjne, na które zaproszeni są min. Chorągwiowi pełnomocnicy oraz pracownicy/czki Strefy Pomocy.

STREFA POMOCY ZHP	Centralny	<ul style="list-style-type: none"> • Administruje centralnym systemem zgłoszeń SFH • Zbiera elektroniczną dokumentację dotyczącą zgłoszonej sprawy • Wspiera osoby prowadzące interwencje w stworzeniu planu interwencji • Monitoruje prowadzoną interwencję • Kontaktuje się z osobami zaangażowanymi w daną sytuację - poszkodowanym, świadkami, osobami prowadzącymi interwencję • Archiwizuje dokumentację związaną ze sprawami zgłoszeń SFH (w formie cyfrowej) • Przekazuje Sądom Harcerskim informację na temat sprawy SFH, gdy toczy się postępowanie przeciwko instruktorowi
KOMENDANT CHORĄGWI	Chorągiew	<ul style="list-style-type: none"> • Mianuje Chorągwanego pełnomocnika ds. SFH • Ma wgląd we wszystkie sprawy Safe from Harm zgłaszane na terenie jego chorągwi
CHORĄGWIANY PEŁNOMOCNIK DS. SFH	Chorągiew	<ul style="list-style-type: none"> • Wspiera hufce informacyjnie i edukacyjnie w zakresie realizacji postanowień Polityki Safe from Harm • Promuje i wdraża zapisy polityki na terenie swojej chorągwi • Cyklicznie (raz na miesiąc) weryfikuje aktualność certyfikatów posiadanych przez osoby z danej chorągwi, wypełnia obowiązek informacyjny do hufców, dokonuje monitoringu statystyk z ewidencji TIPI, analizuje sytuację chorągwaną w zakresie SFH • Współpracuje ze specjalistami z innych obszarów (np. prawnicy, RODO, IT itp.) w zakresie wspierania interwencji lokalnych
KOMISJA STOPNI INSTRUKTORSKICH	GK/ Chorągiew/ Hufiec	<ul style="list-style-type: none"> • Weryfikuje posiadanie przez kandydata na dany stopień instruktorski ważnego certyfikatu Safe from Harm • Weryfikacja posiadania przez opiekuna próby ważnego certyfikatu SFH
SĄDY HARCERSKIE	Chorągiew/ Hufiec	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzi sprawy dotyczące wystąpienia przemocy pomiędzy instruktorami lub te, w których sprawcą był instruktor, gdy sytuacja, do której doszło, nie nosi znamion przestępstwa w świetle polskiego prawa

LOKALNY ADMINISTRATOR TIPI	Hufiec/ Chorągiew	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadza informacje o posiadanych certyfikatach (numer certyfikatu, data ważności) do ewidencji Tipi na podstawie otrzymanego zestawienia zdobytych certyfikatów
KOMENDANT HUFCA / KIEROWNIK WYPOCZYNKU	Hufiec	<ul style="list-style-type: none"> Informuje osoby pełnoletnie ze swojego hufca o zapisach Polityki SFH oraz konieczności certyfikacji Weryfikuje posiadanie certyfikatów SFH przez osoby mianowane na funkcje instruktorskie Prowadzi interwencję lub w uzasadnionych przypadkach wyznacza inną osobę prowadzącą interwencję (o ile do sytuacji nie doszło w trakcie wycieczki dzieci i młodzieży) W przypadku gdy wyznacza inną osobę prowadzącą interwencję, zapewnia wsparcie osobie prowadzącej interwencję (informacyjne, proceduralne) Ustala wraz ze Strefą Pomocy plan działania w danej sytuacji Prowadzi rozmowy z uczestnikami zdarzenia Raportuje do Strefy Pomocy ZHP oraz swojego bezpośredniego przełożonego postęp w sprawie Sporządza dokumentację ze sprawy i przekazuje ją do Centralnego Systemu Zgłoszeń W przypadku kierownika wycieczki dodatkowo: <ul style="list-style-type: none"> Weryfikuje posiadanie przez dorosłych członków ZHP biorących udział w wycieczce ważnych certyfikatów ZHP Weryfikuje posiadanie przez dorosłe osoby, nie będące instruktorami ZHP, posiadania certyfikatów SFH lub ustala sposób współpracy z nimi, zgodny z zapisami Polityki
PEŁNOLETNI CZŁONKOWIE ZHP I KADRA WYCHOWAWCZA		<ul style="list-style-type: none"> Znają zapisy Polityki Safe from Harm, co potwierdzają ważnym certyfikatem potwierdzającym ukończenie szkolenia z Safe from Harm Stosują się do zapisów Polityki Safe from Harm Są weryfikowani w odpowiednich rejestrach zgodnie z procedurami prawa polskiego (w tym np.: KRK, Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym) Mają obowiązek przestrzegać Kodeksu Dobrych Zachowań
KAŻDY CZŁONEK/CZŁONKINI ZHP		<ul style="list-style-type: none"> Ma obowiązek zgłosić przez formularz Centralnego Systemu Zgłoszeń SFH sytuację, w której prawdopodobnie doszło do skrzywdzenia członka ZHP; Ma obowiązek przestrzegać Kodeksu Dobrych Zachowań
OSOBY WSPÓŁPRACUJĄCE Z ZHP		<ul style="list-style-type: none"> Zapoznają się z zasadami dotyczącymi Safe from Harm Przechodzą weryfikację pod kątem możliwości pracy z dziećmi i młodzieżą

* W uzasadnionych przypadkach może to być osoba z wyższych szczebli struktury - jeśli do przekroczenia granic doszło w ramach zespołów Chorągwiowych lub centralnych lub jeśli istnieje konflikt interesów, przez który nie jest zasadne procedowanie danej sprawy na poziomie hufca.

PRAWO POLSKIE

DOKUMENT	PRZEPIS	POWIĄZANIE Z POLITYKĄ SAFE FROM HARM
<p>Konstytucja RP</p>	<p>Art. 40. Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych.</p>	<p>Opis Bezpiecznego Środowiska Działania. Zapewnienie, że w ZHP nie stosujemy w żadnym wypadku kar cielesnych.</p>
	<p>Art. 48. Rodzice mają prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania. Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.</p>	<p>Kodeks Dobrych Praktyk (dla dzieci i dorosłych w ZHP). Procedury postępowania w przypadku dzieci - obowiązek kontaktu z rodzicem lub opiekunem.</p>

Kodeks karny

Art. 197.

Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

Art. 199.

§ 1. Kto, przez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego potożenia, doprowadza inną osobę do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 został popełniony na szkodę małoletniego, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 3. Karze określonej w § 2 podlega, kto obcuje płciowo z małoletnim lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej albo doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, nadużywając zaufania lub udzielając w zamian korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy.

Art. 200.

§ 1. Kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 3. Kto małoletniemu poniżej lat 15 prezentuje treści pornograficzne lub udostępnia mu przedmioty mające taki charakter albo rozpowszechnia treści pornograficzne w sposób umożliwiający takiemu małoletniemu zapoznanie się z nimi, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 4. Karze określonej w § 3 podlega, kto w celu swojego zaspokojenia seksualnego lub zaspokojenia seksualnego innej osoby prezentuje małoletniemu poniżej lat 15 wykonanie czynności seksualnej.

§ 5. Karze określonej w § 3 podlega, kto prowadzi reklamę lub promocję działalności polegającej na rozpowszechnianiu treści pornograficznych w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi małoletniemu poniżej lat 15.

Procedura postępowania w przypadku dzieci oraz w przypadku dorosłych, a także schemat działania osoby będącej interwentem – ten przepis dotyczy sankcji, które mogą być zastosowane w przypadku przemocy fizycznej. W odniesieniu do dziecka można wskazać ten przepis (łącznie z art. 961 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego) jako podstawę działania wobec sprawcy przemocy, a w przypadku dorosłego jako możliwość ścigania sprawcy z oskarżenia prywatnego.

	<p>Art.207.</p> <p>§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.</p> <p>§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.</p> <p>§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucierstwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.</p> <p>§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.</p> <p>Art. 217.</p> <p>§ 1. Kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.</p> <p>§ 2. Jeżeli naruszenie nietykalności wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.</p> <p>§ 3. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.</p>	
<p>Kodeks rodzinny i opiekuńczy</p>	<p>Art. 961.</p> <p>Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych.</p>	<p>Zapisy Polityki SFH dotyczące przemocy fizycznej osób dorosłych sprawujących opiekę nad dziećmi w ZHP.</p>
<p>Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304)</p>	<p>Cały akt prawny</p>	<p>Zapisy Polityki SFH dotyczące przemocy seksualnej.</p>
<p>Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej</p>	<p>Rozdział II</p>	<p>Schemat działania osoby prowadzącej daną interwencję - w zakresie informacji, które warto przekazać rodzicom lub opiekunom dziecka lub osobie faktycznie sprawującej opiekę nad dzieckiem będącym ofiarą przemocy.</p>

<p>Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p>	<p>Art. 12.</p> <p>1. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.</p> <p>2. Osoby będące świadkami przemocy w rodzinie powinny zawiadomić o tym Policję, prokuratora lub inny podmiot działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka.</p>
<p>Ustawa Kodeks Postępowania Karnego oraz Ustawa kodeks karny</p>	<p>Art. 304 Kodeksu postępowania karnego</p> <p>Na każdym obywatelu spoczywa obowiązek reagowania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa lub Prokuratury – obowiązek społeczny.</p> <p>Art. 240 Kodeksu karnego</p> <p>Kto, mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, art. 118a, art. 120-124, art. 127, art. 128, art. 130, art. 134, art. 140, art. 148, art. 156, art. 163, art. 166, art. 189, art. 197 § 3 lub 4, art. 198, art. 200, art. 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.</p>	<p>Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka, w tym społeczny oraz prawny obowiązek złożenia zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.</p>

PRAWO MIĘDZYNARODOWE

DOKUMENT	POWIĄZANIE Z POLITYKĄ SAFE FROM HARM
<p>Konwencja o prawach dziecka ONZ</p>	<p>Art. 19 Konwencji nakłada na Państwa-Strony obowiązki związane z zapewnieniem mechanizmów chroniących dzieci przed przemocą - założeniem Polityki SFH jest stosowanie mechanizmów istniejących w prawie polskim.</p>
<p>Europejska Karta Społeczna</p>	<p>Art. 17 Karty zobowiązuje sygnatariuszy do ochrony dzieci przed przemocą, zaniedbywaniem lub wyzyskiem. Sygnatariusze (państwa) zobowiązani są do współpracy w tym zakresie z organizacjami społecznymi. Wszystkie zapisy Polityki SFH służą celom opisanym w art. 17 Karty.</p>
<p>Dokumenty Rady Europy (https://brpd.gov.pl/prawa-dziecka-dokumenty-rady-europy/)</p>	<p>Wiele dokumentów Rady Europy odnosi się do praw dziecka - duża część z nich dotyczy ochrony przed krzywdzeniem - całość Polityki SFH realizuje ich postanowienia.</p>

POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI W ZHP

TYTUŁ DOKUMENTU/UCHWAŁA	POWIĄZANIE Z POLITYKĄ SAFE FROM HARM
Statut ZHP	<p>Zasady weryfikacji dorosłych*</p> <p>Wymóg posiadania ważnego Certyfikatu SFH jako warunek niezbędny członkostwa w organizacji osób dorosłych*</p> <p>Konsekwencje nieposiadania ważnego Certyfikatu SFH*</p>
Podstawy Wychowawcze ZHP	<p>W Podstawach Wychowawczych ZHP opisane są wymagania względem programu wychowawczego, który ma na celu wspieranie dzieci i młodzieży we wszechstronnym rozwoju.</p>
Instrukcja tworzenia i działania gromady, drużyny, kręgu i klubu specjalnościowego (Deklaracja członkowska)	<p>Zapis o odpowiedzialności za zapewnienie młodym ludziom bezpieczeństwa przed krzywdą*</p> <p>Wytyczne dotyczące realizacji zapisów Polityki w ramach działania PJO*</p> <p>Zapisy w Zgodzie na przynależność i Deklaracji Członkowskiej dotyczące Polityki SFH*</p>
Regulamin spraw członkowskich ZHP	<p>Informacja o szkoleniu online z zakresu Safe from Harm*</p> <p>Wymaganie posiadania ważnego certyfikatu SFH*</p> <p>Weryfikacja pod kątem bezpieczeństwa*</p>
System instrumentów metodycznych ZHP	<p>Obowiązek zapoznania się z zasadami Polityki Safe from Harm w ramach każdej próby harcerki/harcerza*</p>
System stopni instruktorskich	<p>Wymóg posiadania aktualnego certyfikatu SFH w momencie otwierania próby*</p>
Dostosowanie dokumentów dotyczących kształcenia kadry do obowiązujących przepisów ZHP (Standardy kursów)	<p>Wytyczne dotyczące modułu warsztatowego poświęconego polityce Safe from Harm w ramach kursu przewodnikowskiego*</p> <p>Rekomendacje dotyczące szkoleń z zakresu Safe from Harm w przypadku szkoleń przygotowujących do objęcia funkcji instruktorskich*</p>
Polityka Ochrony Danych Osobowych w ZHP	<p>Dokument opisuje zasady ochrony danych osobowych w ZHP. Niniejsza Polityka przedstawia te zasady wyjątknie skrótowo.</p>

Katalog identyfikacji wizualnej ZHP	Dokument ten opisuje zasady ochrony wizerunku w ZHP. Niniejsza Polityka przedstawia te zasady wyjątkowo skrótowo.
Zasady udzielania informacji mediom i zarządzania kryzysowego w ZHP	Zasady udzielania informacji mediom w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.
Instrukcja Harcerskiej Akcji Letniej i Zimowej	Zapis o odpowiedzialności za zapewnienie młodym ludziom bezpieczeństwa przed krzywdą w ramach pełnienia funkcji wychowawczych na obozie* Zasady weryfikacji kadry wypoczynku* Zasady współpracy z dorosłymi osobami spoza organizacji*
Instrukcja kancelaryjno-archiwalna Związku Harcerstwa Polskiego	Przechowywanie dokumentacji dotyczącej zgłoszenia przekroczenia granic*
Regulamin Harcerskiego Internetu	Dokument opisuje zasady zapewnienia bezpieczeństwa w trakcie tworzenia i użytkowania harcerskiego Internetu. Niniejsza polityka jedynie wspomina o tych zasadach.

*docelowe regulacje, które powinny zostać wprowadzone w dokumentach ZHP, tak, aby umożliwiły skuteczne działanie systemu opisanego w tej polityce.

POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI WOSM I WAGGGS

TYTUŁ DOKUMENTU/UCHWAŁA	ZAKRES POWIĄZANIA Z POLITYKĄ SAFE FROM HARM
WOSM World Safe from Harm Policy	Wytyczne dotyczące Polityki Safe from Harm wskazane przez Światową Organizację Ruchu Skautowego.
WOSM Constitution	Wymagania WOSM dla organizacji członkowskich dotyczące posiadania Polityki Safe from Harm oraz spełnienia wskazanych kryteriów.
WAGGGS Safeguarding Policy	Spójne z założeniami WAGGGS Safeguarding Policy.

(World Organization of Scout Movement - Światowa Organizacja Ruchu Skautowego; World Association of Girl Guides and Girl Scouts - Światowe Stowarzyszenie Przewodniczek i Skautek)

Związek
Harcerstwa
Polskiego